

Совет Старотимошкинского сельского поселения

КАРАР

№72

09.08.2018ел

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының "Иске Тимошкино авыл жирлеге" муниципаль беремлеге Уставы проекты турында

«Россия Федерациясендә Жирлэ үзидарэ оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль Законга, «Татарстан Республикасында жирле үзидарэ турында» Татарстан Республикасы Законына, Аксубай муниципаль районының Иске Тимошка авыл жирлегендә ачык тыңлауларны оештыру һәм үткәру тәртибе турындагы нигезләмәгә таянып, Аксубай муниципаль районының Иске Тимошка авыл жирлеге Советының 09.06.2018 елның 64 номерлы карары белән расланган Иске Тимошка авыл жирлеге Советы карары:

1. Аксубай муниципаль районының Иске Тимошкино авыл жирлеге башлыгы тәкъдим иткән "Иске Тимошкино авыл жирлеге" муниципаль беремлеге Уставы проекты хупларга, аны беренче укылышта кабул итәргә һәм тәкъдимнәрне, төзәтмәләрне һәм искәртмәләрне исәпкә алып, аның өстендә эшне давам итәргә (1 нче кушымта).

2. Аксубай муниципаль районының "Иске Тимошкино авыл жирлеге" муниципаль беремлеге Уставы проекты буенча килгән тәкъдимнәрне кабул итү, исәпкә алу һәм карау буенча эшче төркем төзәргә:

эшче төркем рәисе, Аксубай муниципаль районы Иске Тимошка авыл жирлеге башлыгы Степанов Федор Николаевич;

- эшче төркем секретаре, Аксубай муниципаль районы Иске Тимошкино авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесе урынбасары Красильникова Наталия Васильевна

Эшче төркем әгъзалары:

1 сайлау округы буенча Иске Тимошка авыл жирлеге Советы депутаты Погодкин п. а.

2 сайлау округы буенча Иске Тимошка авыл жирлеге Советы депутаты Яшмурзин В. В.

- 8 нче сайлау округы буенча Иске Тимошка авыл жирлеге Советы депутаты-А. Г. Золин

3. Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы "Иске Тимошкино авыл жирлеге" муниципаль беремлеге Уставы проектына гражданнарның тәкъдимнәрен исәпкә алу тәртибен расларга. (2 нче кушымта).

4. Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының "Иске Тимошкино авыл жирлеге" муниципаль беремлеге Уставы проекты тикшерүдә гражданнарның катнашу тәртибен расларга. (3 нче кушымта).

5. ТР Аксубай муниципаль районының "Иске Тимошкино авыл жирлеге" муниципаль беремлеге Уставы проекты буенча 2018 елның 29 августында 10.00 сәгатътә Иске Тимошкино мәдәният йортында, Иске Тимошкино авылы, Ленин урамы, 27 йорт адресы буенча ачык тыңлаулар уздырырга.

6. Эш төркеменә Аксубай муниципаль районының Иске Тимошкино авыл жирлегендә яшәүчеләрнен килгән тәкъдимнәрен гомумиләштерергә һәм аларны Аксубай муниципаль районының Иске Тимошкино авыл жирлеге Советына карауга кертергә.

7. Әлеге карарны Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында, шулай ук Аксубай муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга.

8. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үземдә калдырам.

Совет Рәисе,

ТР Аксубай муниципаль районы

Иске Тимошкино авыл жирлеге башлыгы

Ф.Н.Степанов

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АКСУБАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ИСКЕ ТИМОШКИНО АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ УСТАВ ПРОЕКТЫ

I бүлек. Гомуми нигезләмәләр

1 нче маддә. «Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Тимошкино авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенә исеме һәм хокукый статусы

1. «Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының Иске Тимошкино авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенә авыл жирлеге статусы бирелгән.
2. Муниципаль берәмлекнең рәсми исеме муниципаль берәмлек Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Тимошка авыл жирлеге (алга таба текст буенча торак пункт).
3. «Иске Тимошка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы составына керә.

2 нче маддә. Торак пунктның территорияль төзелеше

1. Торак пункт территориясе составына торак пунктлар керә: Иске Тимошкино авылы, Яңа Тимошкино авылы, Ерепкино, Медянка, Батыр
2. Торак пунктның административ үзәге – Иске Тимошкино авылы.
3. Торак пункт чикләре «Аксубай муниципаль районы «муниципаль берәмлегенә һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләренә территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 19-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән.
4. Торак пункт территориясе составына милек формасына һәм максатчан билгеләнешенә карамастан жирләр керә.
5. Торак пункт чикләрен үзгәртү, аны үзгәртеп кору Татарстан Республикасы Законы белән законнарда билгеләнгән тәртиптә башкарыла.

3 нче маддә. Гражданның жирле үзидарәне гамәлгә ашыру хокукы

1. Жирле үзидарә Россия Федерациясе гражданны тарафыннан жирле референдумнарда, муниципаль сайлауларда һәм турыдан-туры ихтыяр белдерүнең башка формаларында катнашу, шулай ук элекке Уставта каралган сайлап куелган һәм башка жирле үзидарә органнары аша гамәлгә ашырыла.
2. Гражданның жирле үзидарәне турыдан-туры да, үз вәкилләре аша да, жөнәсенә, расасына, милләтенә, теленә, чыгышына, милек һәм вазифа хәленә, дингә мөнәсәбәтенә, ышануларына, ижтимагый берләшмәләргә каравына карамастан, тигез хокукларга ия.
Торак пункт территориясендә даими яки күбесенчә яшәүче чит ил гражданның жирле үзидарә гамәлгә ашырылганда Россия Федерациясенә халыкара килешүләренә һәм федераль законнарда ярашлы хокукларга ия.
3. Һәркем жирле үзидарә органнарына һәм вазифаи затларга турыдан-туры мөрәжәгать итәргә, жирле үзидарә органнары эшчәнлегенә турында мәгълүмат алырга хокуклы.
4. Жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм вазифаи затлары һәркемгә аның хокукларына һәм ирекләренә турыдан-туры кагылышлы документлар һәм материаллар белән танышу мөмкинлеген, шулай ук, әгәр законда башкасы каралмаган булса, жирлекнең жирле үзидарә органнары эшчәнлегенә турында гражданның башка тулы һәм ышанычлы мәгълүмат алу мөмкинлеген тәэмин итәргә тиеш.
5. Жирле үзидарә органнары массакүләм мәгълүмат чаралары аша һәм башка ысул белән халыкка даими рәвештә торак пунктны һәм аның аерым территорияләрен үстерүнең иң мөһим мәсьәләләре, гомуми файдаланудагы транспорт, торак-коммуналь хужалык эше, халыкка төрле хезмәтләр күрсәтүче социаль-мәдәни һәм башка учреждениеләр һәм хезмәтләр чөптәрен үстерү, социаль ташламалар, жәмәгать тәрбиен саклау торышы һәм табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр турында хәбәр итәләр.

6. Гражданнар, оешмалар, эгәр аларның хокуклары һәм ирекләре бозылган дип санасалар, жирле үзидарә органнары һәм вазифай затларының карарларын, гамәлләрен (гамәлсезлеген) судта бәхәсләшергә хокуклы.

4 нче маддә. Жирле үзидарә органнары структурасы

1. Жирлекнең жирле үзидарә органнары структурасына жирлек Советы, жирлек башлыгы, жирлекнең башкарма комитеты, жирлекнең Ревизия комиссиясе, уставка ярашлы рәвештә төзелә торган башка жирле үзидарә органнары керә.

2. Жирле үзидарә органнары структурасын үзгәртү әлеге уставка үзгәрешләр кертү юлы белән башкарыла.

5 нче маддә. Жирле әһәмияттәге торак пункт мәсьәләләре

1. Торак пункт карамагындагы жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә түбәндәгеләр керә:

- 1) жирлек бюджеты проектыны төзү һәм карау, жирлек бюджетын раслау һәм үтәү, аның үтәлешен контрольдә тоту, жирлек бюджеты үтәлеше турында хисап төзү һәм раслау;
- 2) жирле салымнарны һәм жыемнарны билгеләү, үзгәртү һәм бетерү;
- 3) жирлекнең муниципаль милкендә булган милеккә ия булу, файдалану һәм аның белән идарә итү;
- 4) торак пунктлар чикләрендә янгын куркынычсызлыгының беренчел чараларын тәмин итү;
- 5) торак пунктта яшәүчеләрне элемент, жәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәтләре белән тәмин итү өчен шартлар тудыру;
- 6) ял оештыру һәм авыл халкын мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәмин итү өчен шартлар тудыру;
- 7) Жирлек территориясендә физик культура, мәктәп спорты һәм массакүләм спортны үстерү өчен шартлар тудыру, жирлекнең рәсми физкультура-сәламәтләндерү һәм спорт чараларын үткәрүне оештыру;
- 8) торак пунктның архив фондларын формалаштыру;
- 9) торак пункт территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау, аларның үтәлешен контрольдә тоту, күрсәтелгән Кагыйдәләргә ярашлы рәвештә торак пункт территориясен төзекләндерүне оештыру;(2019 елның 1 гыйнварынан үз көченә керә)
- 10) адреслашу объектларына адреслар бирү, адресларны үзгәртү, юкка чыгару, урам-юл челтәре элементларына исемнәр бирү (Федераль әһәмияттәге автомобиль юлларынан, төбәк яки муниципаль-ара әһәмияттәге автомобиль юлларынан, муниципаль районның жирле әһәмияттәге автомобиль юлларынан тыш), торак пункт чикләрендәге планлаштыру структурасы элементларына исемнәр бирү, мондый исемнәрне үзгәртү, юкка чыгару, мәгълүматны Дәүләт адреслы реестрлар;
- 11) авыл хужалыгы продукциясе, чимал һәм азык-төлек базарын киңәйтү өчен шартлар тудыру, кече һәм урта эшкүарлыкны үстерүгә ярдәм итү, социаль юнәлешле коммерцияле булмаган оешмаларга, хәйрия эшчәнлегенә һәм иреклелеккә (волонтерлыкка) ярдәм күрсәтү;
- 12) торак пунктта балалар һәм яшьләр белән эшләү буенча чаралар оештыру һәм гамәлгә ашыру;
- 13) жәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданнарга һәм аларның берләшмәләренә ярдәм күрсәтү, халык дружиналары эшчәнлегенә өчен шартлар тудыру;
- 14) каты коммуналь калдыкларны жью (тушлау) (шул исәптән аерым туплау) һәм транспортлау эшчәнлеген оештыруда катнашу; (2019 елның 1 гыйнварынан үз көченә керә)
- 15) ритуаль хезмәтләр оештыру һәм жирләү урыннарын тоту;
- 16) торак пункт чикләрендә халыкны су белән тәмин итүне, су чыгаруны, халыкны ягулык белән тәмин итүне Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә оештыру;
- 17) торак пунктлар чикләрендә жирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлегенә;
- 18) торак пункт территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниятен саклауга һәм үстерүгә, мигрантларның социаль һәм мәдәни адаптациясенә, милләтара (этникара) конфликтларны профилактикалауга юнәлдерелгән чараларны гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;
- 19) авыл жирлегендә яшәүчеләрнең күпләп ял итү өчен шартлар тудыру һәм халыкның күпләп ял итү урыннарын төзекләндерүне оештыру, шул исәптән гражданнарның гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр буйларына ирекле керүен тәмин итү.
- 20) "Россия Федерациясендә стратегик планлаштыру турында" 2014 елның 28 июнендәге 172-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә торак пунктны үстерүне стратегик планлаштыруны гамәлгә ашырырга;

2. Федераль законнарда ярашлы рәвештә, жирлекнең жирле үзидарә органнары Аксубай муниципаль районының жирле үзидарә органнары белән жирлек бюджетыннан муниципаль район бюджетына Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә бирелә торган бюджетара трансфертлар хисабына жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү буенча үз вәкаләтләренә бер өлешен аларга тапшыру турында килешүләр төзәргә хокуклы.

Муниципаль районның жирле үзидарә органнары жирле үзидарә органнары белән жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү буенча үз вәкаләтләренә бер өлешен аларга Россия Федерациясе Бюджет кодексына ярашлы рәвештә муниципаль район бюджетыннан жирлек бюджетына бирелә торган бюджетара трансфертлар хисабына тапшыру турында килешү төзәргә хокуклы.

6 нчы маддә. Жирле үзидарә органнарының жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә карамаган мәсьәләләргә хәл итүгә хокуклары

1. Жирле үзидарә органнары:

- 1) торак пункт музейларын булдыру;
- 2) торак пунктта нотариус булмаган очракта, законнарда каралган нотариаль гамәлләр башкару;
- 3) опека һәм попечительлек буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыруда катнашу;
- 4) торак пункт территориясендә жирле милли-мәдәни автономияләренә хокукларын гамәлгә ашыру белән бәйлә эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;
- 5) Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә һәм торак пункт территориясендә милләтләр арасындагы мөнәсәбәтләр өлкәсендәге чараларны гамәлгә ашыруга ярдәм күрсәтү;
- 6) жирлек территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләргә һәм учреждениеләргә мобилизацияләү буенча чараларны оештыруда һәм гамәлгә ашыруда катнашу;
- 7) муниципаль яңгың күзәтчелеген булдыру;
- 8) туризмны үстерү өчен шартлар тудыру;
- 9) кеше хокукларын тәэмин итүгә жәмәгать контролендә тотучы жәмәгать күзәтү комиссияләренә һәм мәжбүри тоту урыннарында булган кешеләргә ярдәм күрсәтү;
- 10) "Россия Федерациясендә инвалидларның социаль яклау турында" 1995 елның 24 ноябрендәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә инвалидларның ижтимагый берләшмәләренә, шулай ук Гомумроссия инвалидларның ижтимагый берләшмәләре тарафыннан оештырылган оешмаларга ярдәм күрсәтү;
- 11) бердәм жылылык белән тәэмин итүгә оешманың жылылык белән тәэмин итү схемасында Федераль законда билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә билгеләнгән Жылылык белән тәэмин итү системасын үстерү, ышанычлылыгын һәм энергетик нәтижәләгән арттыру өчен кирәкле жылылык белән тәэмин итү объектларын төзү, реконструкцияләү һәм (яки) модернизацияләү буенча чараларны үтәвенә муниципаль жылылык белән тәэмин итүгә бәя зоналарында муниципаль контрольне гамәлгә ашыру "жылылык белән тәэмин итү турында";
- 12) гражданның торак законнары нигезендә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарын арендага шартнамәләргә буенча муниципаль торак фондының торак урыннарын бирү;
- 13) торак пункт территориясендә яшәүче караучысыз хайваннарны тоту һәм тоту буенча чараларны гамәлгә ашыру;
- 14) "Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында" 2016 елның 23 июнендәге 182-ФЗ номерлы Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендәге чараларны гамәлгә ашыру;
- 15) инвалидларның, сәламәтлек мөмкинлекләре чикләнгән кешеләргә, адаптив физик культура һәм адаптив спортның Физик культурасын һәм спортын үстерүгә ярдәм күрсәтү.

2. Жирлекнең жирле үзидарә органнары әлегә статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләргә хәл итәргә, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 19 статьясы нигезендә тапшырылмаган башка дәрәжә вәкаләтләргә гамәлгә ашыруда катнашырга, шулай ук органнар компетенциясенә кермәгән башка мәсьәләләргә хәл итәргә хокуклы башка муниципаль берәмлекләргә жирле үзидарәсе, дәрәжә хакимияте органнары һәм аларның компетенциясеннән федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән чыгарылмаган, жирлек бюджеты керемнәргә хисабына, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелгән бюджетара трансфертлардан һәм өстәмә түләүләр нормативлары буенча салым керемнәргә керемнәреннән тыш.

7 нче маддә. Жирлекнең муниципаль-ара хезмәттәшлектә катнашуы

Жирлекнең муниципаль-ара хезмәттәшлектә катнашуы федераль законнар һәм жирле үзидарә турында Татарстан Республикасы законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

8 нче маддә. Жирле үзидарә органнарының дәүләт хакимияте органнары белән үзара мөнәсәбәтләре

Жирле үзидарә органнарының дәүләт хакимияте органнары белән үзара мөнәсәбәтләре:

- 1) жирле үзидарә органнарының торак пунктны социаль-иқтисади үстөрүгә юнәлдерелгән дәүләт программаларын гамәлгә ашыруда катнашуы;
- 2) жирле үзидарә органнары һәм дәүләт хакимияте органнары арасында килешүләр (килешүләр) төзү;
- 3) данми яки вакытлыча координацион, консультатив, киңәшмә һәм башка эш органнары булдыру;
- 4) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында жирлек Советының закон чыгару инициативасы;
- 5) законнарда билгеләнгән башка үзара эш итү формалары.

9 нчы маддә. Муниципаль хезмәтне хокукый жайга салу

Жирлектә муниципаль хезмәтне хокукый жайга салу, муниципаль хезмәт вазыйфаларына таләпләрне, муниципаль хезмәткәрнең статусын билгеләүне, муниципаль хезмәтне узу шартларын һәм тәртибен кертәп, «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» 2007 елның 02 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль закон, 2013 елның 25 июнендәге 50-ТРЗ номерлы муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексы һәм жирлекнең муниципаль хокукый актлары белән гамәлгә ашырыла.

Икенче бүлек. ХАЛЫКНЫҢ ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘНЕ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ ҺӘМ ХАЛЫКНЫҢ ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘНЕ ГАМӘЛГӘ АШЫРУДА КАТНАШУ ФОРМАЛАРЫ

10 нчы маддә. Жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда халыкның турыдан-туры катнашуы

Торак пункт халкы турыдан-туры жирле үзидарә алып бара һәм жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда түбәндәге формаларда катнаша:

- 1) жирле референдум;
- 2) муниципаль сайлаулар;
- 3) депутатны, жирле үзидарәнең сайланган вазифалы кешесен чакыртып алу буенча тавыш бирү;
- 4) торак пункт чикләрен үзгәртү, торак пунктны үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирү;
- 5) гражданнар жыены;
- 6) гражданнарның хокук ижаты инициативасы;
- 7) территориаль ижтимагый үзидарә;
- 8) авыл жирлегә старостасы;
- 9) жәмәгать тыңлаулары, жәмәгать фикер алышулары;
- 10) гражданнар жыелышы;
- 11) гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы);
- 12) гражданнар арасында сораштыру;
- 13) гражданнарның жирле үзидарә органнарына мөрәжәгатьләре;
- 14) Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарға, Татарстан Республикасы Конституциясенә һәм Татарстан Республикасы законнарына каршы килмәгән башка формалар.

Жирле үзидарә органнарының муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар, шулай ук физик затлар белән мөнәсәбәтләре, әгәр законнарда башкасы билгеләнмәгән булса, килешү нигезендә төзелә.

11 нче маддә. Жирле референдум

1. Жирле референдум жирлек халкы тарафыннан жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә хал итү максатыннан үткәрелә.
2. Жирле референдум торак пунктның бөтен территориясендә үткәрелә.

3. Жирле референдумда яшәу урыны торак пункт чикләрендә урнашкан Россия Федерациясе гражданны катнашырга хокуклы. Россия Федерациясе гражданны яшәрен тавыш бирүдә гомуми тигез һәм турыдан-туры ихтыяр белдерү нигезендә жирле референдумда катнашалар.

4. Жирле референдум үткәру турында карар жирлек Советы тарафыннан:

1) жирле референдумда катнашу хокукына ия гражданны;

2) сайлау берләшмәсе, уставлары сайлауларда һәм (яки) референдумнарда катнашуну күздә тоткан һәм федераль закон белән билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда теркәлгән башка ижтимагый берләшмә;

3) жирлек Советы һәм алар бергәләп тәкъдим иткән жирлек башлыгы.

5. Гражданны, сайлау берләшмәләре, башка ижтимагый берләшмәләр инициативасы буенча жирле референдумны билгеләу шарты булып әлеге инициативаны яклап имзалар жыю тора, аларнын саны Федераль закон нигезендә жирлек территориясендә теркәлгән референдумда катнашучылар санының 5 процентыннан артмаска тиеш.

6. Жирлек Советы һәм жирлек башлыгы тарафыннан берлектә тәкъдим ителгән референдум үткәру инициативасы жирлек Советы карары һәм жирлек башлыгы карары белән рәсмиләштерелә.

7. Жирлек Советы жирле референдумны жирлек советына документлар кергән көннән алып 30 көн эчендә билгели, аның нигезендә жирле референдум билгеләнә.

8. Тавыш бирү нәтижәләре һәм жирле референдумда кабул ителгән карар рәсми рәвештә бастырылырга (халыкка игълан ителергә) тиеш.

9. Жирле референдумда кабул ителгән карар жирлек территориясендә мәжбүри үтәлергә тиеш һәм нинди дә булса дәүләт хакимияте органнары, аларның вазифаи затлары яки жирлекнең жирле үзидарә органнары тарафыннан раслауга мохтаж түгел.

10. Жирлекнең жирле үзидарә органнары жирле референдумда кабул ителгән карарны, алар арасында вәкаләтләрне аеруга ярашлы рәвештә, әлеге устав белән үтәүне тәэмин итә.

11. Жирле референдум үткәру турында карар, шулай ук жирле референдумда кабул ителгән карар федераль закон нигезендә суд тәртибендә шикаять ителергә мөмкин.

12. Жирле референдумны әзерләу һәм үткәру тәртибе «Россия Федерациясе гражданнының сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» гы Федераль закон һәм «жирле референдум турында»гы Татарстан Республикасы Законы белән көйләнә.

12 нче маддә. Муниципаль сайлаулар

1. Жирлектә муниципаль сайлаулар жирлек Советы депутатларын, жирле үзидарәнең сайлап куелган органы әгъзаларын, яшерен тавыш бирүдә гомуми тигез һәм турыдан-туры сайлау хокукы нигезендә жирле үзидарәнең сайлап куелган вазифаи затларын сайлау максатларында үткәрелә.

Муниципаль сайлаулар жирлек Советы тарафыннан "Россия Федерациясе гражданнының сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында"2002 елның 12 июнендәге 67-ФЗ номерлы Федераль закон белән каралган срокларда билгеләнә. Федераль закон белән билгеләнгән очракларда муниципаль сайлаулар жирлекнең сайлау комиссиясе яки суд тарафыннан билгеләнә.

2. Жирлек Советы депутатын сайлау өчен "Россия Федерациясе гражданнының сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында"Федераль закон таләпләренә ярашлы рәвештә бер мандатлы һәм (яки) күп мандатлы сайлау округлары төзелә

Жирлек Советы депутатларын сайлау мәжбүри, вакытлыча һәм гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда үткәрелә.

3. Жирлек Советы депутаты итеп тавыш бирү көнендә 18 яшькә житкән Россия Федерациясе гражданы, жирле үзидарәнең сайлап куелган органы әгъзасы, тавыш бирү көнендә 21 яшькә житкән гражданны сайланә ала.

Россия Федерациясенә халыкара килешүләре нигезендә һәм закон нигезендә торак пункт территориясендә даими яшәүче чит ил гражданны жирле үзидарә органнарына сайланьрга һәм сайланьрга, күрсәтелгән сайлауларда Россия Федерациясе гражданны белән бер үк шартларда башка сайлау гамәлләрендә катнашырга хокуклы.

4. Жирлек Советы депутатларын, жирле үзидарәнең сайлап куелган органы әгъзаларын, жирле үзидарәнең сайлап куелган вазифаи затларын сайлауга әзерләу һәм үткәру гамәлдәге законнарда ярашлы рәвештә төзелә торган сайлау комиссияләре тарафыннан башкарыла.

5. Тавыш бирүдә катнашкан сайлаучыларның иң күп тавышын алган кандидат сайланган дип таныла. Әгәр Тавыш бирү бер кандидатура буенча үткәрелсә, тавыш бирүдә катнашкан сайлаучыларның кимендә 50 проценты тавышларын алган кандидат сайланган дип санала. Теркәлгән кандидатлар алган тавышлар саны тигез булганда, элек теркәлгән кандидат сайланган дип санала.

6. Жирлек Советы депутатларын, жирле үзидарэнең сайлап куелган органы эгъзаларын, жирле үзидарэнең сайлап куелган вазифаи затларын сайлау нәтижэләре рәсми рәвештә бастырылырга (халыкка игълан ителергә) тиеш.

7. Жирлек Советы депутатларын сайлау нәтижэләрен билгеләү тәртибе, депутат мандатларын кандидатлар исемлеге арасында һәм кандидатлар исемлеге эчендә бүлү, жирлек советының сайланган депутатларын, жирлекнең сайлап куелган органы эгъзаларын теркәү һәм жирлекнең сайлап куелган вазифаи затларын сайлау нәтижэләрен билгеләү гамәлдәге законнар белән билгеләнә.

13 нче маддә. Жирлек Советы депутатын, жирлекнең жирле үзидарәсе сайланган вазифаи затын чакыртып алу буенча тавыш бирү.

1. Жирлек Советы депутаты, жирле үзидарэнең сайлап куелган вазифалы кешесе, шул исәптән жирлек башлыгы, сайлаучылар тарафыннан гамәлдәге законнар һәм әлеге Устав нигезендә һәм тәртибендә кире чакырылырга мөмкин.

2. Жирлек Советы депутатын, жирле үзидарэнең сайланган вазифаи затын чакыртып алу нигезләре булып депутатның, жирле үзидарэнең сайланган вазифаи затының суд тәртибендә расланган конкрет хокуксыз карарлары яки гамәлләре (гамәлсезлеге) тора депутат, жирлек башлыгы һәм Россия Федерациясе Конституциясен, Татарстан Республикасы Конституциясен башка бозулар, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары, әлеге устав һәм башка муниципаль хокукый актлар.

3. Жирлек Советы депутатын, жирле үзидарэнең сайланган вазифаи затын чакыртып алу буенча тавыш бирү Халык инициативасы буенча үткәрелә.

4. Жирлек Советы депутатын, жирлекнең жирле үзидарәсе сайланган вазифаи затын чакыртып алу һәм аңа ярдәм итү өчен гражданның имзаларын жыю буенча тавыш бирү үткәрү инициативасын тәкъдим итү өчен муниципаль сайлауларда катнашу хокукы булган кимендә 10 кешедән торган инициатив төркем төзелә.

5. Инициатив төркем жирлекнең сайлау комиссиясенә инициатив төркемне теркәү турында үтенеч белән мөрәжәгать итә. Инициатив төркемнең үтенечендә депутатын, жирлекнең жирле үзидарә сайланган вазифаи затының аны кире чакыру өчен нигез булып торган конкрет законсыз карарына яки гамәлләренә (гамәлсезлегенә) күрсәтмә булырга тиеш, аны кире кайтару өчен нигез булып торган, гражданның паспортын алмаштыручы паспорт яки документ сериясе, номеры һәм датасы, шулай ук аны биргән органның исеме яки кодын күрсәтеп күрсәтелергә тиеш инициатив төркемнең һәр эгъзасының һәм аның исеме белән жирлек территориясендә эш итәргә вәкаләтле затларның яшәү урыны адресы. Инициатив төркемнең үтенече әлеге төркемнең барлык эгъзалары тарафыннан имзаланырга тиеш. Гаризага суд карары кушылырга тиеш, ул күрсәтелгән законсыз карарны яки депутатын гамәлләрен (гамәлсезлеген) раслый.

6. Инициатив төркемне теркәү, жирлек Советы депутатын, жирле үзидарэнең сайланган вазифаи затын чакыртып алу буенча тавыш бирүне үткәрү инициативасын хуплау өчен имзалар жыю, жыелган имзаларны тикшерү жирле референдум үткәрү өчен закон белән билгеләнгән тәртиптә башкарыла.

7. Жирлек Советы депутатын, жирле үзидарэнең сайлап куелган вазифаи затын чакыртып алу буенча тавыш бирү жирлек Советы тарафыннан билгеләнә һәм «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законда каралган үзенчәлекләренә исәпкә алып, жирле референдум үткәрү өчен закон белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелә. Депутат, жирлекнең жирле үзидарәсе сайланган вазифаи заты, аңа карата аны кире чакыру инициативасы тәкъдим ителгән, жирлек Советы утырышында катнашырга, аның депутатына кире чакыру буенча тавыш бирүгә каршы язма каршылыктар тәкъдим итәргә, шулай ук телдән чыгыш ясаганда, кире чакыру өчен нигез буларак тәкъдим ителгән хәлләр турында аңлатмалар бирергә хокуклы. Жирлек советы утырышы турында күрсәтелгән депутат, жирле үзидарэнең сайлап куелган вазифаи затына ул уздырылганчы өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

8. Депутатны, жирле үзидарэнең сайланган вазифаи затын чакыртып алу буенча тавыш бирүне билгеләү турындагы карар рәсми рәвештә кабул ителгәннән соң биш көннән дә соңга калмыйча басылып чыгарылырга (халыкка чыгарылырга) тиеш.

9. Жирлек Советы депутаты, жирлекнең жирле үзидарәсе сайланган вазифалы кешесе, аның чакыруы буенча тавыш бирүне үткәргәндә, сайлаучыларга аны чакыртып алу өчен нигез буларак тәкъдим ителгән хәлләр турында аңлатмалар бирү максатыннан инициатив төркем белән тигез нигездә агитация алып бару хокукына ия.

10. Жирлек Советы депутаты, жирле үзидарәнең сайлап куелган вазифалы кешесе, шул исәптән жирлек башлыгы, тиешле сайлау округында теркәлгән сайлаучыларның яртысыннан ким булмаган өлеше кире чакырылган дип санала.

11. Жирлек Советы депутатын жирле үзидарә сайланган вазифаи затны чакыртып алу буенча тавыш бирү нәтижеләре рәсми рәвештә бастырылырга (халыкка игълан ителергә) тиеш.

12. Жирлекнең сайлау комиссиясе 5 көн эчендә, рәсми рәвештә тавыш бирү нәтижеләрен ясаганнан соң, инициатив төркемгә, жирлек советына һәм жирлек советының тиешле депутатына, жирлекнең жирле үзидарәсе сайланган вазифаи затына аны кире алу буенча тавыш бирү нәтижеләре турында язмача хәбәр итә.

14 нче маддә. Торак пункт чикләрен үзгәртү, торак пунктны үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирү

1. Торак пункт чикләрен үзгәртү, торак пунктны үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирү халыкның күрсәтелгән чикләренә үзгәртүгә, торак пунктны үзгәртүгә ризалыгын алу максатыннан үткәрелә.

2. Торак пункт чикләрен үзгәртү, торак пунктны үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон белән билгеләнгән очракларда торак пунктның бөтен территориясендә яки аның территориясендә бер өлешендә үткәрелә.

3. Жирлек чикләрен үзгәртү, жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү жирлек Советы тарафыннан билгеләнә һәм «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законда каралган үзенчәлекләренә исәпкә алып, Федераль закон һәм «жирле референдум турында» Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

4. Торак пункт чикләрен үзгәртү, торак пунктны үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү, әгәр анда торак пункт халкының яртысыннан артыгы яки сайлау хокукына ия булган торак пунктның өлеше катнашкан булса, узган дип санала. Халыкның торак пункт чикләрен үзгәртүгә ризалыгы, торак пунктны үзгәртү, әгәр күрсәтелгән үзгәрешләр өчен тавыш бирүдә катнашкан торак пункт халкының яртысыннан артыгы яки торак пунктның бер өлеше тавыш биргән булса, алынган дип санала.

5. Торак пункт чикләрен үзгәртү, торак пунктны үзгәртү һәм кабул ителгән карарлар мәсьәләләре буенча тавыш бирү нәтижеләре рәсми рәвештә бастырылырга (халыкка игълан ителергә) тиеш.

15 нче маддә. Гражданның хокук ижаты инициативасы

1. Торак пункт халкы алегә Устав һәм торак пункт Советының норматив хокукый акты белән билгеләнгән тәртиптә хокук булдыру инициативасына хокукы.

2. Хокук булдыру инициативасы белән актив сайлау хокукына ия булган, сайлау хокукына ия булган торак пункт халкының 3 процентыннан артмаган гражданның төркеме чыгыш ясыя ала.

3. Хокук булдыру инициативасын тормышка ашыру максатыннан, торак пункт халкы: яшәу урыны буенча гражданның жыйнагын (эшләрен) һәм хокук булдыру инициативасын тикшерү һәм тәкъдим итү буенча башка коллектив чараларны оештыру һәм үткәру;

хокук булдыру инициативасын тәкъдим итүне хуплау өчен имзалар жыйю буенча инициатив төркемнәр булдыру;

торак пункт халкының имзаларын жыйю һәм хокук булдыру инициативасын законнарға каршы килмәгән ысуллар белән тәкъдим итүне хуплау өчен агитация алып бару.

4. Жирле үзидарә органнары һәм вазифаи затлары торак пункт халкына хокук булдыру инициативасын гамәлгә ашыруда ярдәм итәргә тиеш.

5. Гражданның хокук ижаты инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проекты, алегә устав белән билгеләнгән компетенцияләренә ярашлы рәвештә, ул кертелгән көннән алып өч ай давамында жирлек Советы, жирлек башлыгы тарафыннан аның ачык утырышында мәжбүри каралырга тиеш.

6. Гражданның хокук ижаты инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проектын караганда, гражданның инициатив төркеме вәкилләренә үз позицияләрен белдерү мөмкинлеге тәмин ителергә тиеш.

7. Гражданның хокук ижаты инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проектын карау процедурасы жирлек Советы Регламенты, жирлек башлыгының, жирлек Башкарма комитетының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

8. Гражданның хокук ижаты инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проектын карау нәтижеләре буенча кабул ителгән мотивацияле карар рәсми рәвештә язма рәвештә аны керткән гражданның инициативалы төркеменә житкерелергә тиеш.

16 нчы маддә. Территориаль ижтимагый үзидарә

1. Жирлектә территориаль ижтимагый үзидарә турыдан-туры халык тарафыннан гражданның жыйнары һәм конференцияләре үткәру, шулай ук территориаль ижтимагый үзидарә органнары булдыру аша башкарыла.

2. Территориаль ижтимагый үзидарә гражданның түбәндәгә яшәу территорияләре чикләрендә гамәлгә ашырыла: күп фатирлы торак йортның подъезды; күп фатирлы торак йорт; торак йортлар төркеме; торак микрорайон; торак пункт булмаган авыл торак пункты; гражданның башка яшәу территорияләре.

3. Территориаль ижтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган территория чикләре әлегә территориядә яшәүче халык тәкъдиме буенча торак пункт Советы тарафыннан билгеләнә.

4. Территориаль ижтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган Территория башка шундый ук Территория составына керә алмый.

5. Территориаль ижтимагый үзидарә аның уставына ярашлы рәвештә юридик зат булырга мөмкин һәм коммерцияле булмаган оешманың оештыру-хокукый формасында дәүләт теркәвенә алынырга тиеш.

6. Территориаль ижтимагый үзидарә уставында:

1) ул гамәлгә ашырыла торган территория;

2) Территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегенң максатлары, бурычлары, формалары һәм төп юнәлешләре;

3) территориаль ижтимагый үзидарә органнарын формалаштыру, вәкаләтләрен, хокукларын һәм бурычларын туктату тәртибе, вәкаләтләре срогы;

4) карар кабул итү тәртибе;

5) милекне сатып алу тәртибе, шулай ук күрсәтелгән милектән һәм финанс чараларыннан файдалану һәм алар белән идарә итү тәртибе;

6) территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруны туктату тәртибе.

7. Территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегә мәсьәләләре буенча гражданның жыйнары, конференцияләре аның уставына ярашлы рәвештә чакырыла.

8. Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданның жыйнары, әгәр анда тиешле территориядә ун алты яшькә житкән халыкның өчтән бер өлеше катнашса, хокуклы дип санала.

Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданның конференциясе хокуклы дип санала, әгәр анда гражданның жыйнарында сайланган делегатларның кимендә өчтән икесе катнаша, алар тиешле территориядә яшәүчеләрнең кимендә өчтән бер өлешен тәкъдим итә, алар ун алты яшькә житкән.

9. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыручы гражданның жыйнарының, конференциясенң аерым вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

1) территориаль ижтимагый үзидарә органнары структурасын билгеләү;

2) Территориаль ижтимагый үзидарә уставын кабул итү, аңа үзгәришләр һәм өстәмәләр кертү;

3) территориаль ижтимагый үзидарә органнарын сайлау;

4) территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегенң төп юнәлешләрен билгеләү;

5) территориаль ижтимагый үзидарәнең керемнәре һәм чыгымнары сметасын һәм аның үтәлеше турында хисапны раслау;

6) территориаль ижтимагый үзидарә органнары эшчәнлегенә турындагы хисапнары карау һәм раслау.

10. Территориаль ижтимагый үзидарә органнары:

1) Тиешле территориядә яшәүче халык мәнфәгатьләрен яклый;

2) гражданның жыйнарында һәм конференцияләрендә кабул ителгән карарларның үтәлешен тәмин итә;

3) территорияне төзекләндерү буенча хужалык эшчәнлеген, тиешле территориядә яшәүче гражданның социаль-көнкүреш ихтияжларын канәгатьләндерүгә юнәлдерелгән башка хужалык эшчәнлеген, күрсәтелгән гражданның акчалары хисабына да, жирлек бюджеты акчаларын кулланып, жирлек башкарма комитеты белән килешү нигезендә дә гамәлгә ашыра алалар;

4) әлегә органнар һәм жирле үзидарә вазыйфай затлары тарафыннан мәжбүри каралырга тиешле муниципаль хокукый актлар проектларын жирлек Советына, жирлек башлыгына һәм жирлек башкарма комитетына кертергә хокуклы.

11. Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибе, жирле бюджеттан кирәкле акчаларны бүлеп бирү шартлары һәм тәртибе жирлек советының әлегә Уставы һәм норматив хокукый акты белән билгеләнә.

17 нче маддә. Территориаль ижтимагый үзидарә оештыру тәртибе

1. Территориаль ижтимагый үзидарә оештыру максатларында халык, жирле үзидарә органнары инициативасы буенча территориаль ижтимагый үзидарә Уставы проектын эшләүче һәм бу территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотылган территориядә яшәүче гражданныр жыенын оештыручы гражданныр инициатив төркеме оештырыла.

2. Гражданныр жыены Тиешле территориядә территориаль ижтимагый үзидарә булдыру турында Карар кабул итә, аның уставын кабул итә, шулай ук территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү белән бәйлә мәсьәләләр буенча жирлек Советында гражданныр жыенын тәкъдим итәргә вәкаләтле (вәкаләтле) вәкиленә (вәкилләренә) билгели.

3. Территориаль ижтимагый үзидарә жирлек Советы тарафыннан территориаль ижтимагый үзидарә уставы теркәлгәннән бирле оештырылган дип санала.

18 нче маддә. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү тәртибе

1. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү өчен гражданныр Жыенының вәкаләтле вәкиле (вәкаләтле вәкилләре) жирлек башлыгына:

1) гражданныр жыенының барлык вәкаләтле вәкилләре тарафыннан имзаланган территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү турында гариза;

2) Территориаль ижтимагый үзидарә булдыру турында Карар кабул ителгән гражданныр жыены протоколы, анда гражданның фамилиясе, исеме, әтисенә исеме, туган көне, сериясе, паспорты яки паспортын алыштыручы документ бирү датасы, вәкаләтле вәкилләренә һәрберсенә яшәү урыны адресы күрсәтелгән;

3) территориаль ижтимагый үзидарә Уставының ике экземпляр.

2. Әлеге статьяның 1 пунктында билгеләнгән документлардан тыш, башка документлар тапшыру турындагы таләп рәхсәт ителми.

Вәкаләтле вәкилгә документларны алуда исемлек һәм аларны алу датасы күрсәтелгән расписка бирелә.

3. Жирлек башлыгы территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү турында документлар килгән көннән алып ике атна эчендә жирлек Советының уставын теркәү яки аны теркәүдән баш тарту турындагы карары проектын алдан карау һәм эзерләүне оештыра.

4. Гражданныр Жыенының вәкаләтле вәкилләре территориаль ижтимагый үзидарә уставын алдан караганда һәм киңәшмә тавышы хокукы белән поселок Советы утырышында катнашырга хокукы.

5. Жирлек советы территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү турында яки әлеге статьяның 1 пунктында күрсәтелгән документларны жирлек башлыгы алганнан соң 30 көн эчендә аны теркәүдән баш тарту турында Карар кабул итә. Уставын теркәүдән баш тартуны мотивацияләргә кирәк.

6. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәүдән баш тарту өчен нигезләр булып:

1) Россия Федерациясе Конституциясенә территориаль ижтимагый үзидарә уставы нормаларының, федераль законнарының, Татарстан Республикасы Конституциясенә һәм Татарстан Республикасы законнарының, торак пункт Уставының, башка муниципаль хокукый актларның каршы килүе;

2) әлеге уставның 16 статьясының 4 пункты таләпләрен үтәмәү.

7. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәүдән баш тарту территориаль ижтимагый үзидарә булдыруның максатка туры килмәве мотивлары буенча рәхсәт ителми.

8. Жирлек Советы тарафыннан өч көн эчендә территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү мәсьәләсе буенча кабул ителгән мотивацияле карар рәсми рәвештә язма рәвештә гражданныр жыены вәкаләтле вәкиленә (вәкаләтле вәкилләренә) житкереләргә тиеш.

9. Жирлек Советы территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү турында Карар кабул иткән очракта, уставның бер экземпляры аны теркәү турында билгә белән гражданныр жыелышының вәкаләтле вәкиленә тапшырыла, икенче экземпляр жирлек Советында саклана.

10. Территориаль ижтимагый үзидарә уставына кертелә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләр әлеге статьяда билгеләнгән тәртиптә жирлек Советы тарафыннан теркәлгә тиеш. Күрсәтелгән үзгәрешләр һәм өстәмәләр теркәлгән көннән үз көченә керә.

19 нчы маддә. Авыл жирлеге старостасы

1. Жирле үзидарә органнары һәм авыл жирлеге халкының жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл иткәндә үзара хезмәттәшлеген оештыру өчен авыл жирлеге старостасы билгеләнә ала.

2. Авыл жирлеге старостасы авыл жирлеге Советы тарафыннан билгеләнә, аның составына әлеге авыл жирлеге керә, авыл жирлеге гражданның жыены тәкъдиме буенча әлеге авыл жирлеге территориясендә яшәүче һәм актив сайлау хокукына ия булган кешеләр арасынан.

3. Авыл жирлеге старостасы дәүләт вазыйфасын, дәүләт гражданлык хезмәте вазыйфасын, муниципаль вазыйфаны яки муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүче кеше түгел, хезмәт мөнәсәбәтләрендә һәм жирле үзидарә органнары белән турыдан-туры бәйлә башка мөнәсәбәтләрдә тора алмый.

4. Авыл жирлеге старостасы итеп кеше билгеләнә алмый:

1) дәүләт вазыйфасын, дәүләт граждан хезмәте вазыйфасын, муниципаль вазыйфаны яки муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүче;

2) суд тарафыннан эшкә сәләтсез яки чикләнгән эшкә сәләтле дип танылган;

3) гамәлдән чыгарылмаган яки төшерелмәгән хөкем ителүе булган.

5. Авыл жирлеге старостасының вәкаләтләре 5 ел тәшкил итә. Авыл жирлеге старостасының вәкаләтләре әлеге авыл жирлеге составына кергән жирлек Советы карары буенча, авыл жирлеге гражданның жыены тәкъдиме буенча, шулай ук әлеге уставның 39 статьясындагы 1 пунктының 1 7 пунктчаларында билгеләнгән очракларда вакытынан алда туктатыла.

6. Авыл жирлеге старостасы аңа йөкләнгән бурычларны хәл итү өчен:

1) авыл жирлегендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү мәсьәләләре буенча жирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр һәм башка оешмалар белән хезмәттәшлек итә;

2) халык белән хезмәттәшлек итә, шул исәптән гражданның жыеннарында, жыелышларында, конференцияләрендә катнашу аша, мондый чаралар нәтижәләре буенча жирле үзидарә органнары тарафыннан мәжбүри каралырга тиешле муниципаль хокукый актлар проектлары рәвешендә рәсмиләштерелгән мөрәҗәгатьләр һәм тәкъдимнәр жиберә;

3) авыл жирлегендә яшәүчеләргә жирле үзидарә оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча мәгълүмат бирә, шулай ук жирле үзидарә органнарынан алынган башка мәгълүматны аларга житкерүдә ярдәм итә;

4) жирле үзидарә органнарына Жәмәгать тыңлауларын һәм жәмәгать фикер алышуларын оештыруда һәм үткәрүдә, аларның нәтижәләрен авыл жирлегендә игълан итүдә ярдәм итә;

7. Авыл жирлеге старостасының эшчәнлегенә гарантияләре һәм статусының башка мәсьәләләре Татарстан Республикасы Законына ярашлы рәвештә жирлек Советы тарафыннан билгеләнә ала.

20 нче маддә. Жәмәгать тыңлаулары, жәмәгать фикер алышулары

1. Жирлек халык катнашында жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча муниципаль хокукый актлар проектларын тикшерү өчен жирлек Советы, жирлек башлыгы тарафыннан ачык тыңлаулар үткәрелергә мөмкин.

2. Халык тыңлаулары халык, поселок советы яки поселок башлыгы инициативасы буенча үткәрелә.

Халык яки поселок Советы инициативасы буенча үткәрелә торган ачык тыңлаулар поселок Советы тарафыннан билгеләнә, ә поселок башлыгы инициативасы буенча поселок башлыгы тарафыннан билгеләнә.

3. Жәмәгать тыңлауларына:

1) жирлек уставы проекты, шулай ук әлеге уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кергән турында муниципаль норматив хокукый акт проекты, муниципаль берәмлек уставына әлеге уставны әлеге норматив хокукый актларга туры китерү максатларында Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, конституция яки Татарстан Республикасы законнары нигезләмәләрен төгәл кабатлау формасында үзгәрешләр кертелгән очраклардан тыш;

2) жирлек бюджеты проекты һәм аның үтәлеше турында хисап;

3) торак пунктны социаль-иқтисади үстерү стратегиясе проекты;

4) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрндагы 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясына ярашлы рәвештә, торак пунктны үзгәртү турында сораулар, әгәр торак пунктны үзгәртү өчен тавыш бирү юлы белән яки гражданның жыеннарында күрсәтелгән торак пункт халкының ризалыгын алу таләп ителә икән, ;

4. Жәмәгать тыңлауларын үткәрү турындагы карар гамәлдәге законнар һәм жирлекнең муниципаль норматив хокукый актлары белән билгеләнгән срокларда кабул ителергә тиеш.

5. Жәмәгать тыңлауларын үткәрү турында карар һәм аларны үткәрү вакыты һәм урыны күрсәтелгән һәм жәмәгать тыңлауларына чыгарыла торган тиешле муниципаль хокукый акт проекты гамәлдәге

законнар һәм жирлекнең муниципаль норматив хокукый актлары белән билгелэнгән срокларда игълан ителергә тиеш.

6. Халык тыңлауларын үткәрү турында Карар игълан ителгән көннән алып аларны үткәргән көнгә кадәр жирлек халкы жирлек башлыгына халык тыңлауларына чыгарыла торган мәсьələ буенча язма тәкъдимнәр һәм искəрмələr, шул исəптән халык тыңлауларына чыгарыла торган муниципаль хокукый акт проектына төзəтмələr һәм башка тәкъдимнәр жибəрергə хокуклы. Жирлек башлыгы килгән тәкъдимнəрне һәм искəрмələrне гомумилəштерүне оештыра. Бу тәкъдимнәр һәм искəрмələr жəмəгатъ тыңлауларында катнашучыларга житкерелə.

7. Жəмəгатъ тыңлаулары гəмəлдəгə законнар һәм муниципаль норматив хокукый актлар белән билгелэнгән срокларда үткəрелə. Жəмəгатъ тыңлаулары белгечлэр, экспертлар, кызыксынучы затлар чакыруы белән үткəрелə. Жəмəгатъ тыңлауларында поселокта яшəүчə телəsə кайсы кеше катнашырга хокуклы.

8. Жəмəгатъ тыңлауларын үткəрү нəтижələrə буенча жирле үзидарə органнары һәм жирлекнең вазифаи затлары тарафыннан мəжбүри каралырга тиешлє тәкъдимнәр кабул ителə, аларның компетенциясенə жəмəгатъ тыңлауларына чыгарыла торган муниципаль хокукый акт проекты кабул итү кəртелгən.

9. Жəмəгатъ тыңлаулары нəтижələrə гəмəлдəгə законнар һәм жирлекнең муниципаль норматив хокукый актлары белән билгелэнгән срокларда игълан ителергə тиеш.

10. Жəмəгатъ тыңлауларын оештыру үчүн үткəрү тəртибє жирлек Советы тарафыннан расланган жəмəгатъ тыңлаулары турындагы Нигезлэмə белән билгелэнə һәм жирлек халкына Жəмəгатъ тыңлауларын үткəрү вақыты һәм урыны турында алдан хəбər итүне, муниципаль хокукый акт проекты белән алдан танышуны, жирлек халкының жəмəгатъ тыңлауларында катнашуын тəэмин итүчə башка чараларны, жəмəгатъ тыңлаулары нəтижələrəн бəстəрып чыгаруны (халыкка житкерүне), шул исəптən мотивациялє нигезлəүне күздə тотарга тиеш кабул ителгən карарлар.

11. генераль планнар, проектилары, эшкəрүгə файдалану һәм төзелеш кагыйдələrə проектлары, территорияне планлаштыру проектлары, территориялэрне чиклəу проектлары, территориялэрне төзеклэндерү кагыйдələrə проектлары, эшкəрүгə расланган документларның берсенə үзгəрешлэр кертүне күздə тоткан проектилар, жир капиталыгəн яки капитал төзелеш объектның шартлы рəвештə файдалануга рəхсəт бирү турында карар проектилары, чик параметрлардан тайпылуга рəхсəт бирү турында карар проектилары буенча рəхсəт ителгən төзелеш объектларын реконструкциялəу, жир участокларыннан һәм капитал төзелеш объектларыннан рəхсəт ителгən файдалануның бер төрөн жирдән файдалану һәм төзелешнең расланган көннələrə булмаганда мондый куллануның икенчə төрөнə үзгəртү мəсьələrələrə буенча жəмəгатъ фикер алышулары һәм жəмəгатъ тыңлаулары үткəрелə. Аларны оештыру һәм үткəрү тəртибє муниципаль башлык уставы һәм (яки) муниципаль берəмлек вəкиллєк органының норматив хокукый акты белән бəстəрүгə төзелеш эшчəнлєгє турында закон нигезлэмələrəн исəпкə алып билгелэнə.

12. Əлгє стар законның 10-пунктында күрəлгən яңалыклар буенча жəмəгатъ фикер алышуларын яки Жəмəгатъ тыңлауларын оештыру һәм үткəрү тəртибє шəхэр төзелеш эшчəнлєгє турында закон нигезлэмələrəн исəпкə алып поселок Советы тарафыннан расланган жəмəгатъ тыңлаулары турында Нигезлэмə белән билгелэнə.

21 нче маддə. Төркемнен чакыруы

1. Жирле əһəмгəтлє мəсьələrələrне шəхэр халыкны жирле үзидарə органнары һәм жирле үзидарə вазифаи затлары эшкəрүгə турында магтау бергəштерү. Территориаль ижтимагыый үзидарəне гəмəлгə ашыру өчөн жирлек территориялєрдə гражданның инициативасы үчүн эшкəрүгə мөмкин. Гражданның жыеннары микрорайоннар, төркемнелər, кварталлар, йортлар, торак йортлар буенча чакырыла.

2. Гражданның инициативасы халык жирлек Советының жирлек башлыгы инициативасы буенча, шулай ук территорияль ижтимагыый үзидарə уставының шəхэр территория очрақларда үткəрелə.

3. Жирлек Советының яки жирлек башлыгының инициативасы буенча үткəрелə торган гражданның жыелышы жирлек Советының жирлек башлыгы тарафыннан билгелэнə.

4. Халык инициативасының эшкəрүгə территорияль ижтимагыый үзидарə тарафыннан гражданның жыелышы жирлек Советы тарафыннан территорияль ижтимагыый үзидарə тарафыннан, тиешлє территориядə яшəүчə һәм əлгє территориялєрдə үзидарə президентия органының, оешма житəкчелəрненң жыелышында катнашу хокукына ия булган ким булмаган гражданның инициативасыннан ким булмаган гражданның төркемененң тәкъдиме буенча билгелэнə.

Гражданның инициативасының эшкəрүгə территорияль ижтимагыый үзидарə органының каравына чыгарыла торган мəсьələrələr исемлєген, жыелышының эшкəрүгə территорияль ижтимагыый үзидарə органынə алырга тиеш. Бу тәкъдим вəкəлэтлє затлар

тарафыннан имзаланырга тиеш, э жылыны у ашыруу инициативасы белэн гражданный төркеме мөражэгаты итсә, аларның һәр бирсенең фамилиясе, исеме, туган көне, яшәу урыны адресы күрсәтелгән.

Жирлек совети гражданный жылыны у ашыруу турында кертелгән тәкъдимне үзенең якынлашып килүче утырышында карый.

Жирлек совети гражданный жылыны у ашыруу аның максатка туры килмәве сәбәпләре буенча баш тартырга хокуклы түгел.

5. Территорияль ижтимагый үзидарә сәмәдгә ашыру максатларында гражданный жылыны билгеләу һәм үткәрә тәртібе территорияль ижтимагый үзидарә уставы белән билгеләнә.

6. Гражданный жылыны үткәрә ашыруу турында тиешле территорияль ижтимагый үзидарә органы һәм фикер алышуга кертелә торган мәсьәләләр калмыйча масса күрәш һәм мәсьәләләргә каршылыкта узыдырылачак көнгә кадәр жиде көннән дә сонга белдерүләр һәм башка тәкъдим булган чаралар аша хәбәрләре, фатирлар буенча (подворный) әйләнүләр, әр иштан хәбәр ителә.

Гражданный жылыны үткәрә ашыруу турында Жирлекнең башкарма комитеты тәэмин итә.

7. Жылыны үткәрә ашыру территорияль ижтимагый үзидарә органы, сайлау хокукына ия булган 18 яшькә житкән гражданный катнашып ашыру хокукы. Жылыны үткәрә ашыру хокукына ия булган гражданныйның гомуми саны Муниципаль сайлау үзидарә органы һәм Россия Федерациясе гражданныйның Россия Федерациясе чикләрендә булган башка территорияль ижтимагый үзидарә органы буенча теркәү исәп-хисабы мәғлүматлары нигезендә билгеләнә.

Әгәр анда жылыны үткәрә ашыруу турында гражданныйның өчтән бер өлеше булса, гражданный жылыны хокукы билгеләнә.

Жылыны үткәрә ашыруу турында гражданныйның күпчелек тавышлары белән кабул ителә.

8. Гражданный жылыны үткәрә ашыруу территорияль ижтимагый үзидарә органына һәм жирле үзидарә вазифаи затларына мөражэгатлар кабул ителә, шулай ук территорияль ижтимагый үзидарә органы һәм жирле үзидарә вазифаи затлары белән өзара мөражэгатлар кабул ителә. Мөражэгатлар тәкъдим итәргә вәкаләтле затларны сайлый ала.

9. Территорияль ижтимагый үзидарә органы гражданный жылыны үткәрә ашыруу турында уставы белән аның компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр буенча кабул итә.

10. Гражданный жылыны үткәрә ашыруу территорияль ижтимагый үзидарә органы һәм жирле үзидарә органы вазифаи затлары аша иштан мәғлүматлар кабул итә.

11. Гражданный жылыны үткәрә ашыруу территорияль ижтимагый үзидарә органы һәм жирле үзидарә органы вәкаләтләре Федерацияль һәм субъект Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

12. Гражданный жылыны үткәрә ашыруу территорияль ижтимагый үзидарә органы һәм жирле үзидарә органы мәсьәләләргә бастырылырга (халыкка игълан ителергә) тиеш. **22 нче маддә. Жирлекнең делегатлар жылышы**

1. Гражданный жылыны үткәрә ашыруу территорияль ижтимагый үзидарә органы һәм бөтен торак пункт территорияль ижтимагый үзидарә органы белән өзара мөражэгатлар кабул итә. Мөражэгатлар тәкъдим итәргә вәкаләтле затларны сайлау хокукына ия булган 100дән артып киткән очракта үткәрелә.

2. Гражданный жылыны үткәрә ашыруу территорияль ижтимагый үзидарә органы һәм жирле үзидарә органы (жылышы) гражданный жылыны үткәрә ашыруу территорияль ижтимагый үзидарә органы һәм жирле үзидарә органы (жылышы) халык, торак пункт Советы, торак пункт

3. Гражданный жылыны үткәрә ашыруу территорияль ижтимагый үзидарә органы һәм жирле үзидарә органы башлыгы инициативасы буенча үткәрә ашыруу территорияль ижтимагый үзидарә органы тарафыннан башка территорияль ижтимагый үзидарә органы (делегатлар жылышы) сайланган делегатларның яртысыннан

4. Гражданный жылыны үткәрә ашыруу территорияль ижтимагый үзидарә органы һәм жирле үзидарә органы артыгы катнашып ашыруу территорияль ижтимагый үзидарә органы конференциясе (делегатлар жылышы) карарлары тавышлары белән кабул ителә.

5. Гражданный жылыны үткәрә ашыруу территорияль ижтимагый үзидарә органы һәм жирле үзидарә органы тәртібе жирле үзидарә органы (жылышы) билгеләу һәм үткәрә, делегатлар сайлау хокукый акты белән билгеләнә.

6. Территорияль ижтимагый үзидарә органы һәм жирле үзидарә органы конференциясе (делегатлар жылышы) мәсьәләләргә бастырылырга (халыкка игълан ителергә) тиеш. Мөражэгатлар тәкъдим итәргә вәкаләтле затларны сайлау хокукына ия булган 100дән артып киткән очракта үткәрелә.

7. Гражданный жылыны үткәрә ашыруу территорияль ижтимагый үзидарә органы һәм жирле үзидарә органы (жылышы) нәтижеләре рәсми рәвештә бастырылырга тиеш.

2. Жирлек Совети буенча хезмәт үзешчәнлек таш.	Жирлек депутаты Азат итәкчәев бурычлар үтәрә.	Жирлек депутаты Азат итәкчәев эшчәнлек үзешчәнлек таш, депутатлык эшчәнлеген төп эш урыны буларда үтәрә, әлегә уставта билгеләнгән очрактардан
3. Жирлек Совети депутатлары статустыңа.	Жирлек депутаты статустыңа.	Жирлек депутаты статустыңа.
4. Жирлек Совети нигезендә депутатларның үзешчәнлек ташы.	Жирлек депутаты статустыңа.	Жирлек депутаты статустыңа.
5. Жирлек Совети депутатлары үтәрә тиешликләр:	Жирлек депутаты статустыңа.	Жирлек депутаты статустыңа.
1) жерлек Совети органнары.	Жирлек депутаты статустыңа.	Жирлек депутаты статустыңа.
2) депутатларның үзешчәнлек ташы.	Жирлек депутаты статустыңа.	Жирлек депутаты статустыңа.
3) депутатларның үзешчәнлек ташы.	Жирлек депутаты статустыңа.	Жирлек депутаты статустыңа.
4) депутатларның үзешчәнлек ташы.	Жирлек депутаты статустыңа.	Жирлек депутаты статустыңа.
5) депутатларның үзешчәнлек ташы.	Жирлек депутаты статустыңа.	Жирлек депутаты статустыңа.
6) депутатларның үзешчәнлек ташы.	Жирлек депутаты статустыңа.	Жирлек депутаты статустыңа.
6. Депутатларның үзешчәнлек ташы.	Жирлек депутаты статустыңа.	Жирлек депутаты статустыңа.
7. Жирлек Совети депутатлары үтәрә тиешликләр.	Жирлек депутаты статустыңа.	Жирлек депутаты статустыңа.
8. Депутатларның үзешчәнлек ташы.	Жирлек депутаты статустыңа.	Жирлек депутаты статустыңа.
9. Мөмкин булган тәртиптән тыелырга, шулай ук аны үтәрәргә саләтле конфликтлы ситуацияләрдән.	Жирлек депутаты статустыңа.	Жирлек депутаты статустыңа.
10. Депутатларның үзешчәнлек ташы.	Жирлек депутаты статустыңа.	Жирлек депутаты статустыңа.

инфраструктура, элемент объектларының эшчәнлеген бозмаса, жәяүлеләр һәм (яки) транспорт чараларының хәрәкәтенә комачаулау тудырмаса яки гражданның торак биналарга яки транспорт яки социаль инфраструктура объектларына керүенә комачауламаса, үткәрелә. Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнарына яки жирле үзидарә органнарына мондый очрашулар турында хәбәр итү таләп ителми. Шул ук вакытта депутат күрсәтелгән органнарга аларның кайчан һәм кайчан үткәрелүе турында алдан хәбәр итәргә хокуклы.

11. Жирле үзидарә органнары депутатларның сайлаучылар белән очрашуларын үткәрү өчен махсус билгеләнгән урыннарны билгели, шулай ук депутатларның сайлаучылар белән очрашуларын үткәрү өчен жирле үзидарә органнары тарафыннан бирелә торган биналар исемлеген һәм аларны биру тәртибен билгели.

12. Депутатның сайлаучылар белән ачык чара формасындагы очрашулары Россия Федерациясенен жылышлар, митинглар, демонстрацияләр, йөрешләр һәм пикетлар турындагы законнарына ярашлы рәвештә үткәрелә.

13. Депутатның сайлаучылар белән очрашуларын оештыруга яки үткәргә Россия Федерациясе жылышлар, митинглар, демонстрацияләр, йөрешләр һәм пикетлар турында законнары белән билгеләнгән ачык чара формасында комачаулау Россия Федерациясе законнары нигезендә административ жаваплылыкка китерә.

30 нчы маддә. Жирлек депутаты, жирлекнең сайлап куелган жирле үзидарә органы эгзасы, жирлекнең сайлап куелган жирле үзидарә вазифаи заты вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре.

1. Депутат, жирле үзидарәнең сайлап куелган органы эгзасы, жирле үзидарәнең сайлап куелган вазифаи зат вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә жирлек уставы белән билгеләнә.

2. Муниципаль вазифаны даими нигездә биләүче кешегә:

1) муниципаль хокукый актларга ярашлы рәвештә вазифа вәкаләтләрен үтәүне тәэмин итүче эш шартлары;

2) жирле үзидарә органнарын, предприятиеләрне, учреждениеләрне һәм оешмаларны, жирлек бюджеты акчалары хисабына тулысынча яки өлешчә финанслана торган, яисә закон нигезендә салымнар һәм мәжбүри түләүләр түләү буенча ташламаларга ия булган милек формаларына карамастан, вазифаи затларның беренче чиратта кабул итү хокукы;

3) жирле үзидарә органнары кабул иткән хокукый актларга киртәсез керү хокукы;

4) жирлекнең муниципаль хокукый актлары белән билгеләнгән тәртиптә жирлек территориясендә булган жирле үзидарә органнарыннан, ә федераль законнарда каралган очракларда барлык милек формалары оешмаларыннан, ижтимагый берләшмәләрдән һәм аларның вазифаи затларыннан жирле аһәмияткәгә мәсьәләләр буенча вәкаләтләрен үтәү өчен кирәкле мәгълүмат һәм материаллар алу хокукы;

5) акчалата бүләкне вакытында һәм тулы күләмдә алу хокукы;

6) Эш (хезмәт) вакытының нормаль дәвамлылыгын билгеләү, ял көннәре һәм эшләми торган бәйрәм көннәре, шулай ук ел саен түләү торган төп һәм өстәмә отпусklar биру белән тәэмин ителә торган ял;

7) муниципаль вазифаны биләүче кешегә һәм аның гаилә эгзаларына, шул исәптән муниципаль вазифаны биләүче кеше пенсиягә чыкканнан соң, медицина хезмәте күрсәтү;

8) кеше муниципаль вазифаны биләгән вакытта яки аны туктатканнан соң, әмма аның вазифа бурычларын үтәве белән бәйле рәвештә, авыру яки эшкә сәләтен югалту очрагына мәжбүри дәүләт социаль иминияте;

9) әлегә Уставта билгеләнгән тәртиптә һәм шартларда пенсия белән тәэмин итү, шулай ук муниципаль вазифаны биләүче затның гаилә эгзаларын, аның вазифа вәкаләтләрен үтәве белән бәйле рәвештә вафат булган очракта, федераль закон нигезендә пенсия белән тәэмин итү;

10) муниципаль вазифаны биләүче затны һәм аның гаилә эгзаларын федераль законнар һәм муниципаль хокукый актлар белән билгеләнгән очракларда, тәртиптә һәм шартларда вазифа вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә көч кулланудан, янаулардан һәм башка законсыз гамәлләрдән яклау;

11) хезмәт командировкалары белән бәйле чыгымнарны каплау;

12) үз вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда транспорт хезмәте күрсәтү, шулай ук жирлекнең муниципаль хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә биләгән вазифасына бәйле рәвештә шәхси транспортны хезмәт максатларында куллану өчен компенсация.

3. Муниципаль вазифаны даими булмаган нигездә биләүче затка әлегә статьяның 2 өлешендәге 1-4 һәм 10 пунктларында каралган гарантияләр бирелә, шулай ук муниципаль вазифаны биләүгә бәйле чыгымнарны, шул исәптән муниципаль вазифаны биләүгә бәйле хезмәт командировкаларына бәйле

чыгымнарны, жирлекнең муниципаль хокукый актларында билгелэнгән тәртиптә компенсацияләү гарантияләне.

4. Муниципаль вазыйфаларны биләүче затларга вәкаләтләрне гамәлгә ашыру гарантияләре жирлек бюджеты акчалары хисабына финанслана.

31 нче маддә. Жирлек Советы депутатының сайлаучылар белән мөнәсәбәтләре

1. Авыл жирлеге Советы депутаты сайлаучылар, шулай ук аның сайлау округы территориясендә урнашкан предприятиеләр, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар коллективлары белән элемтәдә тора.

2. Авыл жирлеге Советы депутаты сайлаучылар алдында җавап бирә һәм аларга хисап бирә.

3. Жирлек Советы депутаты сайлаучылар алдында үз эше турында елына бер тапкырдан да сирәгрәк хисап бирә, вакыт-вакыт аларны жирлек советы эше турында хәбәр итә, шулай ук айга бер тапкырдан да сирәгрәк сайлаучыларны кабул итә.

4. Жирлек Советы депутаты жирлек халкының законлы хокукларын, ирекләрен һәм мәнфәгатьләрен тәмин итү буенча законнарда каралган чараларны кабул итәргә, шул исәптән алардан килгән тәкъдимнәрне, гаризаларны, шикаятьләрне карарга, аларда булган мәсьәләләрне дәрәжә һәм вакытында хәл итәргә ярдәм итәргә тиеш.

5. Депутатның сайлаучылар белән очрашулары махсус билгелэнгән урыннарда, шулай ук ишегалды территорияләрендә, аларны үткөрү тормышны тәмин итү, транспорт яки социаль инфраструктура, элемент объектларының эшчәнлеген бозмаса, жәяүлеләр һәм(яки) транспорт чараларының хәрәкәтенә комачаулау тудырмаса яки гражданның торак биналарга яки транспорт яки социаль инфраструктура объектларына керүенә комачауламаса, үткәрелә. Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнарына яки жирле үзидарә органнарына мондый очрашулар турында хәбәр итү таләп ителми. Шулай ук вакытта депутат күрсәтелгән органнарда аларның кайчан һәм кайчан үткәрелүе турында алдан хәбәр итәргә хокуклы.

6. Жирле үзидарә органнары депутатларның сайлаучылар белән очрашуларын үткөрү өчен махсус билгелэнгән урыннарны билгели, шулай ук жирле үзидарә органнары тарафыннан депутатларның сайлаучылар белән очрашуларын үткөрү өчен бирелә торган биналар исемлеген һәм аларны бирү тәртибен билгели.

7. Депутатның сайлаучылар белән ачык чара формасындагы очрашулары Россия Федерациясенен җыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, йөрешләр һәм пикетлар турындагы законнарына ярашлы рәвештә үткәрелә.

8. Депутатның сайлаучылар белән очрашуларын оештыруга яки үткәргүгә Россия Федерациясе җыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, йөрешләр һәм пикетлар турында законнары белән билгелэнгән ачык чара формасында комачаулау Россия Федерациясе законнары нигезендә административ җаваплылыкка китерә»;

32 нче маддә. Яңа сайланган жирлек Советы эшен оештыру

1. Яңа чакырылыш жирлек Советы беренче утырышка депутатларның билгелэнгән санының өчтән ике өлеше сайланган көннән соң ун көннән дә соңга калмыйча җыела.

2. Сайлаулардан соң беренче утырышны жирлек советының яңа башлыгы сайланганчы, жирлек Советының иң өлкән депутаты ача һәм алып бара.

33 нче маддә. Торак пункт Советы компетенциясе

1. Торак пункт Советы компетенциясендә:

1) торак пункт уставын кабул итү һәм аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту;

2) торак пункт территориясендә гомуми мәҗбүри кагыйдәләрне законнарда ярашлы рәвештә билгеләү;

3) жирлек бюджетын һәм аның үтәлеше турында хисапны раслау;

4) жирле салымнарны һәм җыемнарны билгеләү, үзгәртү һәм бетерү, аларны түләү буенча Россия Федерациясенен Салымнар һәм җыемнар турындагы законнары нигезендә ташламалар бирү;

5) торак пунктның социаль-иқтисади үсеше стратегиясен раслау;

6) жирлекнең коммуналь инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү, жирлекнең транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү, жирлекнең социаль инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларын раслау, аларга таләпләр Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә;

- 7) торак пункт чикләрен үзгәртү, торак пунктны үзгәртү турында инициатива төкдим итү;
 - 8) жирлек Советы депутатларын сайлауны билгеләү һәм жирлек Советы депутатларын сайлау буенча сайлау округлары схемасын раслау;
 - 9) жирле референдумны билгеләү;
 - 10) жирлек башлыгын сайлау;
 - 11) жирлек башлыгы урынбасарын сайлау;
 - 12) муниципаль район Советына жирлек Советы депутатлары арасыннан жирлек вәкилен сайлау;
 - 13) жирлекнең сайлау комиссиясе әгъзаларын билгеләү;
 - 14) жирлек чикләрен үзгәртү, жирлекне үзгәртеп кору, жирлек Советы депутатын чакыртып алу мәсьәләләре буенча тавыш бирүне билгеләү;
 - 15) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында Закон чыгару инициативасы хокукын гамәлгә ашыру;
 - 16) жирлекнең муниципаль милкендә булган мөлкәт белән идарә итү һәм аның белән идарә итү тәртибен билгеләү;
 - 17) муниципаль предприятиеләрне булдыру, үзгәртеп кору һәм бетерү, шулай ук муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр хезмәтләренә тарифлар билгеләү, федераль законнарда каралган очраклардан тыш, эшләрне башкару турында карарлар кабул итү тәртибен билгеләү;
 - 18) муниципаль-ара хезмәттәшлек оешмаларында торак пунктның катнашу тәртибен билгеләү;
 - 19) жирле үзидарә органнары эшчәнлеген матди-техник һәм оештыру ягыннан тәэмин итү тәртибен билгеләү;
 - 20) торак пунктның Ревизия комиссиясен формалаштыру;
 - 21) жирлек башлыгын отставкага жибәрү турында Карар кабул итү;
 - 22) жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарә вазифаи затлары жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү вәкаләтләрен үтәүне контрольдә тоту;
 - 23) торак пункт территориясен төзекләндерү һәм тоту кагыйдәләрен раслау;
 - 24) жирлекнең территориаль планлаштыру документларын, шәһәр төзелеше проектлауның жирле нормативларын, жирдән файдалану һәм жирлек территориясен төзү кагыйдәләрен, жирлекнең генераль планын, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына ярашлы рәвештә башка шәһәр төзелеше документларын раслау;
 - 25) торак пункт территориясендәге урамнарга һәм торак пунктларның башка өлешләренә исем бирү һәм үзгәртү тәртибен раслау;
 - 26) гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен жирле финанс һәм матди ресурслар резервларын булдыру һәм куллану тәртибен билгеләү;
 - 27) муниципаль махсулаштырылган торак фондына торак урыннары бирү тәртибен билгеләү;
 - 28) территориаль ижтимагый үзидарә органнарына жирлек бюджетыннан кирәкле акчаларны бүлеп бирү шартларын һәм тәртибен билгеләү;
 - 29) автоном коммерцияле булмаган оешмалар һәм фондлар формасында коммерцияле булмаган оешмалар булдыру турында карарлар кабул итү;
 - 30) үз массакуләм мәгълүмат чараларын оештыру;
 - 31) жирлек Советы карарларын аңлату;
 - 32) жирлек Советы Регламентын һәм үз эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча башка карарлар кабул итү;
 - 33) жирлек советы турында нигезләмәне раслау;
 - 34) федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән жирлекләргә вәкиллеке органнары карамагына кертелгән башка вәкаләтләр, шулай ук әлеге устав белән жирлек Советы компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләр.
2. Жирлек советы жирлек башлыгының аның эшчәнлегенә нәтижеләре, жирлек башкарма комитеты һәм жирлек башлыгы карамагындагы башка жирле үзидарә органнары эшчәнлегенә, шул исәптән жирлек Советы куйган мәсьәләләргә хәл итү турында еллык хисапларын тыңлый.

34 нче маддә. Авыл жирлегенә Советының эш тәртибе

1. Авыл жирлегенә Советының эш тәртибе әлеге устав һәм авыл жирлегенә Советы Регламенты белән билгеләнә.
2. Жирлек советы эшенең төп формасы булып аның утырышлары тора, аларда жирлек Советы компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр хәл ителә.
3. Жирлек Советы утырышлары, әгәр анда сайланган депутатлар санының ким дигәндә 50 проценты катнашса, хокуклы.

4. Жирлек советының чираттагы утырышлары кирәк булганда, әмма өч айга бер тапкырдан да сирәгрәк үткәрелми. Чираттан тыш утырышлар жирлек башлыгы яки депутатлар төркеме инициативасы буенча жирлек Советы депутатларының билгеләнгән санының өчтән бер өлешенән ким булмаган өлеше буенча чакырыла.

5. Совет утырышларын авыл жирлеге башлыгы чакыра. Жирлек Советы депутатлары һәм чакырылган затлар чираттагы утырышның вакыты, урыны һәм көн тәртибе турында биш көннән дә соңга калмыйча, ә чираттан тыш утырыш уздырылганчы бер көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

6. Авыл жирлеге Советы утырышлары ачык һәм ачык үткәрелә. Советның ачык утырышларында авылның теләсә кайсы кешесе катнашырга хокуклы.

Регламентта каралган очрақларда, жирлек Советы ябык утырыш үткәрү турында Карар кабул итәргә хокуклы, анда жирлек Советы чакырган затлар гына, шулай ук утырышта закон нигезендә катнашырга хокуклы затлар гына катнаша ала.

7. Жирлек Советының һәр утырышында утырыш протоколы алып барыла. Утырыш протоколына утырышның датасы, урыны һәм вакыты турында мәгълүмат кертелә, каралган барлык мәсьәләләр санап чыгарыла һәм тавыш бирү нәтижеләре күрсәтелгән барлык кабул ителгән карарлар теркәлә. Жирлек Советы утырышы протоколына кул куелгач, жирлек башлыгы аның белән жирлекнең теләсә кайсы кешесе таныша ала.

8. Жирлек Советы утырышларында һәр депутатның бер тавышы бар. Авыл жирлеге Советы депутаты тавыш бирү хокукын үзе гамәлгә ашыра. Торак пункт Советы утырышларында тавыш бирү ачык (шул исәптән исемле) һәм яшерен булырга мөмкин. Һәр төр тавыш бирүне куллану очрақлары әлеге устав, торак пункт Советы Регламенты белән билгеләнә.

35 нче маддә. Жирлек Советы эшчәнлеген оештыру

1. Жирлек Советы эшчәнлеген оештыруны жирлек башлыгы башкара.

2. Жирлек Советы Регламентына ярашлы рәвештә, жирлек Советы компетенциясенә кертелгән мәсьәләләргә алдан карау һәм әзерләү өчен, жирлек башлыгынан тыш, жирлек советы эшчәнлегенә төп юнәлешләре буенча даими яки вакытлыча комиссияләр (яки) төзелә ала. Депутат ике даими комиссиядә генә эшләргә хокуклы.

3. Муниципаль программаларны, жирлек Советы карарлары проектларын әзерләү, жирлек карамагына кертелгән мөһим мәсьәләләргә тикшерү өчен, жирлек Советы каршында аның карары буенча депутатлар, жирлекнең башкарма комитеты, ижтимагый берләшмәләр, оешмалар һәм предприятиеләр вәкилләре, белгечләр, экспертлар һәм жирлек халкы составында эшче, эксперт һәм башка кинәшмә төркемнәре төзелергә мөмкин.

36 нчы маддә. Жирлек Советы тарафыннан контроль функцияләргә гамәлгә ашыру

1. Жирлек советы жирлек советы кабул иткән әлеге Устав нигезләмәләренә үтәлешен, жирлек бюджетының үтәлешен, бюджеттан тыш фондлар акчаларын, жирлекне үстерү программаларын куллануны, жирлекнең башкарма комитеты эшчәнлеген контрольдә тоту.

2. Жирле үзидарә органнары һәм аларның вазыйфалары затлары тарафыннан законнарны, әлеге Уставны һәм башка муниципаль норматив хокукый актларны бозу фактлары ачыкланган очракта, жирлек Советы карары белән, жирлек башлыклары депутатлар арасынан күрсәтелгән фактларны тикшерү өчен вакытлыча контроль комиссияләр төзергә мөмкин.

3. Законнарга ярашлы рәвештә, жирлек Советы инициативасы буенча жирлек башлыклары жирлек бюджеты акчаларын максатчан куллануны, муниципаль милекне нәтижелә куллануны тикшерә (ревизияли) ала. Күрсәтелгән контроль һәм эксперт-аналитик чараларны үткәрү тәртибе жирлекнең ревизия комиссиясе турындагы Нигезләмә белән билгеләнә.

4. Жирлекнең башкарма комитеты, предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар, вазыйфалар затлар, территорияль ижтимагый үзидарә органнары, әгәр закон белән башкача билгеләнмәгән булса, жирлек советы, аның контроль комиссияләре, жирлек Советы депутаты мөрәжәгатә буенча жирлек Советы карамагына кагылышлы мәсьәләләр буенча сорала торган мәгълүматны бирергә, ә законнарны, муниципаль норматив хокукый актларны бозуга күрсәтмәләр бирелгән очракта, хокук бозуларны һәм хокук бозуларны бетерү өчен кичекмәстән чаралар күрергә тиеш гаепкә кешеләргә жаваплылыкка тарту.

5. Жирлек советы жирлек башлыгының аның эшчәнлегенә, жирлекнең башкарма комитеты һәм жирле үзидарәнең башка ведомство карамагындагы органнары эшчәнлегенә нәтижеләргә, шул исәптән жирлек Советы куйган мәсьәләләргә хәл итү турында еллык хисапларын тыңлый.

6. Жирлек советы, контроль функцияләрен башкарып, жирлек Башкарма комитетының финанс-хужалык һәм башкарма-идарә итү эшчәнлегенә тыкшынырга хокуклы түгел.

37 нче маддә. Муниципаль район Советына жирлек вәкилен сайлау

1. Жирлек вәкиле жирлек Советы депутатлары арасыннан Аксубай муниципаль районы Советына яшерен тавыш бирү юлы белән сайлана.
2. Сайланган кандидат дип санала, аның өчен жирлек Советы депутатларының билгеләнгән санының яртысыннан артыгы тавыш биргән.

38 нче маддә. Жирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Жирлек Советы вәкаләтләре " Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында «2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 73 статьясында каралган тәртиптә һәм нигезләр буенча вакытыннан алда туктатылырга мөмкин. Жирлек Советының вәкаләтләре дә туктатыла:

- 1) жирлек Советы тарафыннан үз-үзен таркату турында Карар кабул итү;
- 2) Татарстан Республикасы Югары судының жирлек Советы депутатларының әлеге составының хокуксызлыгы турындагы карары үз көченә керүе, шул исәптән депутатларның үз вәкаләтләрен тапшыруы белән бәйлә рәвештә;
- 3) законнарга ярашлы рәвештә, шулай ук торак пункт бетерелгән очракта гамәлгә ашырыла торган торак пунктны үзгәртеп кору;
- 4) шәһәр округы белән берләшү сәбәпле, торак пунктның муниципаль берәмлек статусын югалтуы;
- 5) жирлек чикләре үзгәрү яки шәһәр округы белән берләшү нәтижәсендә жирлек сайлаучылары саны 25 проценттан артыкка арту;
- 6) гражданның турыдан-туры ихтиярын белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен таләп ителә торган муниципаль хокукый актны чыгару срогын бозу.

2. Жирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату аның депутатларының вәкаләтләрен вакытыннан алда туктатуга китерә.

3. Жирлек Советы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, вакытыннан алда сайлаулар федераль закон белән билгеләнгән срокларда үткәрелә.

39 нчы маддә. Торак пункт Советын үз-үзен таркату турында Карар кабул итү тәртибе

1. Жирлек советын үз-үзен таркату турында карар жирлек башлыгы яки жирлек Советы депутатларының билгеләнгән санының яртысыннан ким булмаган өлеше булган депутатлар төркеме инициативасы буенча кабул ителергә мөмкин.

2. Үз үзеңне таркату турында Карар кабул итү инициативасы тәкъдим ителергә мөмкин түгел:

- 1) жирлек Советы сайланганнан соң беренче ел дәвамында;
- 2) жирлек бюджетын кабул итү һәм аның үтәләше турында хисапны раслау чорында;
- 3) жирлек башлыгын чакыртып алу турында тавыш бирү вакытында яки аның вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта.

3. Торак пункт Советының үз-үзен таркату турында язма тәкъдиме үз-үзен таркату мотивларын үз эченә алырга тиеш, шулай ук ана үз-үзен таркату сәбәпләрен дәлилләүче башка материаллар да кушылырга мөмкин.

4. Депутатлар арасыннан үз-үзен таркату мәсьәләсен алдан карау өчен жирлек Советы карары белән комиссия төзелә. Жирлек советы яки жирлек башлыгы карары буенча жирлек советын үз-үзен таркату мәсьәләсе ачык тыңлауларга чыгарылырга мөмкин.

5. Жирлек советының үз-үзен таркату мәсьәләсен карау дәвамлылыгы жирлек Советы депутатлары һәм жирлек халкы тарафыннан үз-үзен таркату инициативасының барлык шартларын һәм нигезләмәләрен һәрьяклап һәм объектив фикер алышу мөмкинлеген гарантияләргә тиеш. Үз-үзеңне таркату турында карар үз-үзеңне таркату инициативасы тәкъдим ителгәннән соң ике ай узгач кабул ителергә мөмкин.

6. Жирлек советын үз-үзен таркату турында карар жирлек Советы депутатларының билгеләнгән санының өчтән ике өлеше тарафыннан яшерен тавыш бирү юлы белән кабул ителә.

7. Жирлек Советы үз-үзен таркату тәкъдимен кире каккан очракта, үз-үзен таркату турында кабат инициатива үз-үзен таркату мәсьәләсе буенча тавыш бирү көненнән соң бер елдан да иртәрәк куелмаска мөмкин.

40 нчы маддә. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Жирлек Советы депутатының вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

2) үз теләге белән отставкага китү;

3) суд тарафыннан эшкә сәләтсез яки чикләнгән эшкә сәләтле дип танылу;

4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылу яки үлгән дип игълан итү;

5) ана карата судның гаепләү карарының законлы көченә керүе;

6) Россия Федерациясеннән читтә даими яшәу урынына;

7) Россия Федерациясе гражданлыгын туктату, чит ил дәүләте гражданлыгын туктату - Россия Федерациясе халыкара килешүендә катнашучы, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланьрга, чит ил гражданлыгын алырга яисә Чит ил гражданлыгы булган Россия Федерациясе гражданы Россия Федерациясе халыкара килешүендә катнашучы булмаган чит ил территориясендә Россия Федерациясе гражданының даими яшәу хокукын раслаучы яшәу рөхсәтен яисә башка документ алырга хокуклы, жирле үзидарә органнарына сайланьрга хокуклы;

8) сайлаучылар тарафыннан кире чакыру;

9) жирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;

10) хәрби хезмәткә чакыру яки аны алмаштырган альтернатив гражданлык хезмәтенә жиберү;

11) федераль законнарда билгеләнгән башка очракларда.

2. Үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы депутатның вәкаләтләре «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләренә үтәмәгән очракта вакытыннан алда туктатыла.

3. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 1-7, 10 пунктларында күрсәтелгән очракларда жирлек Советы депутаты вәкаләтләрен туктату турында карар жирлек Советы тарафыннан, вәкаләтләренә вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көннән соң 30 көннән дә соңга калмыйча, ә әгәр бу нигез жирлек Советы утырышлары арасында барлыкка килгән булса, мондый нигез барлыкка килгән көннән соң өч айдан да соңга калмыйча кабул ителә.

4. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 8 пункттында каралган очракта, жирлек Советы депутатының чакыруы буенча тавыш бирү нәтижеләре рәсми рәвештә басылып чыккан көннән башлап, жирлек Советы депутатының вәкаләтләре туктатыла.

5. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 9 пункттында каралган очракта, жирлек Советы депутатының вәкаләтләре жирлек Советы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган көннән туктатыла.

6. Татарстан Республикасы Президенты жирлек Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәҗәгать иткән очракта, вәкаләтләренә вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көн-жирлек советына әлеге гариза кергән көн.

7. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, өстәмә депутат сайлаулары федераль закон, Татарстан Республикасы Сайлау кодексы нигезендә билгеләнә.

IV бүлек. АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ БАШЛЫГЫ

41 нче маддә. Авыл жирлеге башлығы авыл жирлегенең югары вазифалы кешесе

1. Авыл жирлеге башлығы-авыл жирлегенең югары вазифалы кешесе.

2. Жирлек башлығы жирлек Советы тарафыннан сайлана һәм аның рәисе булып тора.

3. Жирлек башлығының рәсми исеме-Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Тимошкино авыл жирлеге башлығы.

4. Жирлек башлығы вазифасы буенча Аксубай муниципаль районы Иске Тимошкино авыл жирлеге Советы депутаты булып тора.

5. Жирлек башлығы бер үк вакытта жирлек советын һәм жирлекнең башкарма комитетын житәкли.

42 нче маддә. Жирлек башлығын сайлау тәртибе

1. Жирлек башлығы яңа сайланган жирлек советының беренче утырышында жирлек Советы депутатлары арасынан яшерен тавыш бирү юлы белән жирлек Советы вәкаләтләре срогына сайлана.

Жирлек башлығын сайлау жирлек Советы депутатлары тәкъдим иткән кандидатлар арасынан, шул исәптән жирлек халкы, ижтимагый берләшмәләр, Татарстан Республикасы Президенты тәкъдимнәре нигезендә башкарыла.

2. Әгәр аны сайлау өчен жирлек Советы депутатларының билгеләнгән санының яртысыннан артыгы тавыш бирсә, жирлек Советы депутаты сайланган жирлек башлығы булып санала.

3. Сайланганнан соң, жирлек башлығы түбәндәге антны бирә::

"Иске Тимошкино авыл жирлеге башлыгының миңа йөкләнгән югары бурычларын үтәгәндә Россия Федерациясе Конституциясен һәм законнарын, Татарстан Республикасы Конституциясен һәм законнарын, Иске Тимошкино авыл жирлеге уставын үтәргә, Иске Тимошкино авыл жирлегендә яшәүчеләрнең иминлеген тәмин итү, кеше һәм граждандар хокукларын һәм ирекләрен яклау өчен бөтен көчләрен һәм белемнәрен куллануға ант итәм."

4. Жирлек Советы вәкаләтләре срогы тәмамланганнан соң, жирлек башлыгы билгеләнгән тәртиптә жирлекнең яңа башлыгы сайланганчы, жирлекнең башкарма комитеты эшчәнлегенә җитәкчелек итүне давам итә.

43 нче маддә. Торак пункт башлыгы статусы

1. Авыл жирлеге башлыгы даими нигездә эшли.
2. Жирлек башлыгы Аксубай муниципаль районы Советында даими нигездә алмаштырыла торган вазифага сайланган очракта, ул жирлек башлыгы вәкаләтләрен азат ителмәгән нигездә башкара.
3. Жирлек башлыгы үз эшчәнлегендә федераль закон һәм әлеге Устав нигезендә жирлек халкына һәм жирлек советына контрольдә тотыла һәм хисап бирә.
4. Жирлек башлыгы елына бер тапкырдан да сирәгрәк жирлек халкы һәм жирлек Советы алдында үз эшчәнлегенә нәтижеләре, шул исәптән жирлек Советы куйган мәсьәләләрен хәл итү турында хисап бирә.
5. Жирлек башлыгы «коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, "дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен контрольдә тоту турында" 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы Федераль закон, "Коррупциягә каршы тору турында" 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләрен һәм тыюларны үтәргә һәм бурычларны үтәргә тиеш аерым категория затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (вкладлар) ачу һәм аларга ия булу, акчалата средстволарны һәм кыйммәтле әйберләрен саклау, чит ил финанс инструментларына ия булу һәм (яки) файдалану, 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында һәм башка федераль законнар.

44 нче маддә. Жирлек башлыгының вәкаләтләре

1. Торак пункт башлыгы:
 - 1) башка муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары, граждандар һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә торак пунктны тәкъдим итә, торак пункт исемнән ышанычсыз эш итә: торак пункт исемнән дәүләт хакимияте органнары, башка муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары, оешмалар һәм граждандар белән килешүләр һәм килешүләр төзи;
 - 2) жирлек Советы эшен оештыра, Жирлек советы утырышларын чакыра һәм аларда рәислек итә, жирлек Советының чираттан тыш утырышын чакыруны таләп итәргә хокуклы;
 - 3) бер башлылык принципларында жирлекнең башкарма комитеты эшчәнлегенә җитәкчелек итә һәм жирлекнең башкарма комитеты аның компетенциясенә кергән вәкаләтләрен үтәү өчен шәхси җаваплылык тотат;
 - 4) үз вәкаләтләре чикләрендә жирлек Советы һәм Башкарма комитеты эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча хокукый актлар чыгара;
 - 5) әлеге Уставта билгеләнгән тәртиптә жирлек Советы һәм Башкарма комитеты кабул иткән норматив хокукый актларга кул куя һәм аларны бастырып чыгаруны һәм халыкка җиткерүне тәмин итә, шулай ук жирлек Советы утырышларының протоколларына кул куя;
 - 6) авыл жирлеге Советы һәм Башкарма комитеты эшендә җәмәгатьчелек фикерен исәпкә алу һәм ачыклыкны тәмин итү буенча чаралар күрә;
 - 7) граждандарны кабул итүне, аларның мөрәҗәгатьләрен, гаризаларын һәм шикаятьләрен карауны оештыра;
 - 8) жирлекнең акчалары, шул исәптән жирлек Советы һәм Башкарма комитеты эшчәнлеген тәмин итү һәм тоту өчен акчалар белән идарә итә, жирлекнең расланган бюджетына ярашлы рәвештә, банк учреждениеләрендә жирлекнең бюджет һәм башка счетларын ача һәм яба;
 - 9) жирлек Советының контроль вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны координацияли;
 - 10) Закон һәм әлеге Уставка ярашлы рәвештә граждандарның ихтыярын турыдан-туры белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру буенча жирлек советының хокукый актын кабул итүне оештыра;

11) жирлек Советы каравына жирлек бюджеты проектын һәм аның үтәләше турында хисапларны, жирлекнең үсеш планнары һәм программалары проектларын аларның үтәләше турында хисапларны тәкъдим итә;

12) жирлекнең жирле үзидарә органнарының федераль башкарма хакимият органнарының территорияль органнары, башка федераль органнар, жирлек территориясендә эшләүче Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән кирәкле хезмәттәшлеген тәэмин итә;

13) жирлек башкарма комитетының муниципаль хезмәткәрләрен һәм башка хезмәткәрләрен билгели һәм вазифаларыннан азат итә, аларның эшчәнлеген контрольдә тотса, аларга карата дәртләндерерү һәм дисциплинар җаваплылык чараларын куллана;

14) жирлек исеменнән дәүләт хакимияте органнары, башка муниципаль берәмлекләреннән жирле үзидарә органнары белән икътисадый һәм социаль-мәдәни өлкәләрдә хезмәттәшлек турында килешүләр һәм килешүләр, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән хезмәттәшлек итү һәм гамәлләрне координацияләү турында килешүләр һәм килешүләр төзи;

15) жирле үзидарә органнары тарафыннан жирле әһәмияттәге мәсьәләләрен хәл итү вәкаләтләрен һәм жирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәэмин итә.

16) федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән муниципаль берәмлекләр башлыклары карамагына кертелгән башка вәкаләтләрен, шулай ук әлеге устав, жирлек Советы карарлары белән жирлек башлыгы компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

17) Дәүләт һәм башка органнарда торак пункт мәнфәгатьләрен тәэмин итү һәм яклау буенча чаралар күрә, торак пункт исеменнән судка гариза бирә, ышаныч кәгазьләре бирә

45 нче маддә. Жирлек башлыгы урынбасары

1. Жирлек башлыгы тәкъдиме буенча жирлек Советы депутатлар арасыннан жирлек башлыгы урынбасары сайлана.

2. Әгәр аны сайлау өчен жирлек Советы депутатларының билгеләнгән санының яртысыннан артыгы тавыш бирсә, жирлек башлыгы урынбасары итеп сайлана.

3. Жирлек башлыгы урынбасары жирлек Советы Регламентында билгеләнгән бурычларны бүлүгә ярашлы рәвештә функцияләрен башкара, жирлек башлыгы йөкләмәләрен үти, ә ул вакытлыча булмаган очракта (авыру яки ялга чыгу сәбәпле) яки үз бурычларын үтәү мөмкинлеге булмаган очракта яки вәкаләтләрен вакытыннан алда туктаткан очракта жирлек башлыгы вазифаларын башкара.

5. Жирлек башлыгы урынбасары үз вәкаләтләрен азат ителмәгән нигездә башкара.

6. Жирлек башлыгы урынбасарының вәкаләтләре әлеге уставның 40 статьясында каралган нигезләр буенча вакытыннан алда туктатыла.

7. Жирлек башлыгы урынбасары теләсә кайсы вакытта жирлек башлыгы инициативасы буенча яки жирлек Советы депутатларының билгеләнгән санының өчтән бер өлешеннән ким булмаган депутатлар төркеме таләбе буенча кабул ителгән жирлек Советы карары буенча вазифасыннан чакырылырга мөмкин. Жирлек башлыгы урынбасарын чакыртып алу турында карар жирлек Советы депутатларының билгеләнгән санының күпчелек тавышы белән кабул ителә.

46 нчы маддә. Жирлек башлыгы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Жирлек башлыгының вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

2) үз теләге белән отставкага китү;

3) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 741 статьясына ярашлы рәвештә отставкага жиберү;

4) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 74 статьясына ярашлы рәвештә вазифасыннан китүләр;

5) суд тарафыннан эшкә сәләтсез яки чикләнгән эшкә сәләтле дип танылу;

6) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылу яки үлгән дип игълан итү;

7) аңа карата судның гаепләү карарының законлы көченә керүе;

8) Россия Федерациясеннән читтә даими яшәү урынына;

9) Россия Федерациясе гражданлыгын туктату, чит ил дәүләте гражданлыгын туктату - Россия Федерациясе халыкара килешүендә катнашучы, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланьрга, чит ил гражданлыгын алырга яисә Чит ил гражданлыгы булган Россия

Федерациясе гражданы Россия Федерациясе халыкара килешүндә катнашучы булмаган чит ил территориясендә Россия Федерациясе гражданының даими яшәү хокукын раслаучы яшәү рөхсәтен яисә башка документ алырга хокуклы, жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы;

10) сайлаучылар тарафыннан кире чакыру;

11) саламәтлек торышы буенча торак пункт башлыгы вәкаләтләрен гамәлгә ашыра алмауның суд тәртибендә билгеләнгән;

12) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясына ярашлы рәвештә, шулай ук торак пункт бетерелгән очракта гамәлгә ашырыла торган торак пунктны үзгәртеп кору;

13) муниципаль берәмлек чикләре үзгәрү нәтижәсендә жирлек сайлаучылары санының 25 проценттан артыграк артуы;

14) шәһәр округы белән берләшү сәбәпле, торак пунктның муниципаль берәмлек статусын югалтуы;

15) гражданның турыдан-туры ихтиярын белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен таләп ителә торган муниципаль хокукый актны чыгару вакытын бозу;

16) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләренә үтәмәү.

17) жирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;

18) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 35 статьясындагы 5 өлешенә ярашлы рәвештә муниципаль районның вәкиллеке органын формалаштыру тәртибен үзгәртү

2. Жирлек башлыгының вәкаләтләре шулай ук "коррупциягә каршы тору турында" 2008 елның 25 декабрәндәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, "дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен контрольдә тоту турында" 2012 елның 3 декабрәндәге 230-ФЗ номерлы Федераль закон, 7 нче номерлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләренә, тьюларны үтәмәү, бурычларны үтәмәү белән бәйлә рәвештә вакытыннан алда туктатыла 2013 елның маенда N 79-ФЗ аерым категория кешеләргә чит ил банкларында счетлар (вкладлар) ачуны һәм аларга ия булуны, акчалата средстволарны һәм кыйммәтле әйберләренә саклауны тью турында, Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан, чит ил финанс инструментларын үзләштерү һәм (яки) куллану.

3. Әлеге статьяның 1-11, 14 һәм 15 пунктларында күрсәтелгән нигезләр буенча жирлек башлыгының вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, жирлекнең яңа башлыгын сайлау жирлек советының якынлашып килүче утырышында башкарыла.

4. Жирлек башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, жирлекнең яңа башлыгын сайлау вәкаләтләре туктатылган көннән алып алты айдан да соңга калмыйча башкарыла.

Шул ук вакытта, әгәр жирлек Советының вәкаләтләре срогы тәмамлануга алты айдан да азрак вакыт калса, жирлек башлыгын жирлек Советы составынан сайлау яңа сайланган жирлек советының беренче утырышында башкарыла,

1. Муниципаль берәмлек башлыгының вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, муниципаль берәмлекнең вәкиллеке органы тарафыннан үз составында яки конкурс комиссиясе тәкъдим иткән кандидатлар арасынан сайланган муниципаль берәмлек башлыгын сайлау мондый вәкаләтләр туктатылган көннән алып алты айдан да соңга калмыйча башкарыла.

Шул ук вакытта муниципаль берәмлекнең вәкиллеке органы вәкаләтләре срогы тәмамланганчы алты айдан да кимрәк вакыт калса, муниципаль берәмлекнең вәкиллеке органы составында муниципаль берәмлек башлыгын сайлау яңа сайланган муниципаль берәмлек вәкиллеке органының беренче утырышында, ә муниципаль берәмлек башлыгын конкурс нәтижәләре буенча конкурс комиссиясе тәкъдим иткән кандидатлар арасынан сайлау - муниципаль берәмлекнең вәкиллеке органы хокукый составта сайланган көннән алып өч ай эчендә башкарыла.

6. Әгәр Татарстан Республикасы Президентының (Татарстан Республикасы Премьер-министрының) жирлек башлыгын вазыйфасыннан азат итү турындагы хокукый акты нигезендә яисә жирлек башлыгын отставкага жибәрү турындагы жирлек Советы карары нигезендә вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган жирлек башлыгы әлеге хокукый актны яки карарны суд тәртибендә шикаять итсә, муниципаль сайлауларда сайлана торган жирлек башлыгын вакытыннан алда сайлау суд карары законлы көчкә чейнә кергәнчә билгеләнә алмый

7. Әгәр Татарстан Республикасы Президентының (Татарстан Республикасы Премьер-министрының) жирлек башлыгын вазыйфасыннан азат итү турындагы хокукый акты нигезендә яисә жирлек Советының жирлек башлыгын отставкага жибәрү турындагы карары нигезендә вәкаләтләре

вакытыннан алда туктатылган жирлек башлыгы элге хокукый акты яисә карарны суд тәртибендә шикаят итсә, жирлек Советы Совет тарафыннан үз составында яки кандидатлар арасынан сайлана торган жирлек башлыгын сайлау турында Карар кабул итәргә хокуклы түгел, конкурс комиссиясе тарафыннан конкурс нәтижәләре буенча суд карары законлы кеченә кәргәнчә тәкъдим ителгән.

8. Жирлек башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган яки суд карары буенча аңа карата сак астына алу яки вакытлыча вазифасыннан читләштерү рәвешендә процессуаль мәжбүри чаралар кулланылган очракта, аның вәкаләтләрен вакытлыча жирлек башлыгы урынбасары башкара.

47 нче маддә. Ышаныч югалту сәбәпле муниципаль вазыйфаларны биләүче затларны эштән азат итү (вазыйфадан азат итү)

1. Муниципаль вазыйфаны биләүче зат, федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, муниципаль норматив хокукый актларда каралган тәртиптә, ышаныч югалту сәбәпле, эштән азат ителергә (вазыйфасыннан азат ителергә) тиеш:

- 1) кешенең мәнфәгатләр конфликтны булдырмау һәм (яки) жайга салу буенча чаралар күрмәве;
- 2) кешенең үз керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигы булмаган балаларының керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүмат бирмәве яки белә торып дәрәжә булмаган яки тулы булмаган мәгълүматлар бирмәве;
- 3) кешенең түләүле нигездә коммерция оешмасының идарә органы эшчәнлегендә катнашуы, федераль закон белән билгеләнгән очраклардан тыш;

4) кешенең эшқуарлык эшчәнлеген гамәлгә ашыруы;

5) эгәр Россия Федерациясенен халыкара килешүендә яки Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, попечительлек яки күзәтү советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларның һәм Россия Федерациясе территориясендә эшләүче аларның структур бүлекчәләренен башка органнары составына керүе.

2. Муниципаль вазыйфаны биләүче кеше, аңа буйсынган кешенең мәнфәгатләр конфликтна китерә яки китерә ала торган шәхси мәнфәгатләре барлыкка килүе турында белгән кеше, шулай ук муниципаль вазыйфаны биләгән кеше мәнфәгатләр конфликтны булдырмау һәм (яки) жайга салу буенча чаралар күрмәгән очракта, ышанычын югалту сәбәпле, эштән азат ителергә (вазыйфасыннан азат ителергә) тиеш.

3. Муниципаль вазыйфаны биләүче затка карата коррупциячел хокук бозу өчен ышанычны югалту сәбәпле эштән азат итү (вазыйфадан азат итү) рәвешендә жәзалар куллану турындагы мәгълүматлар элге зат тиешле вазыйфаны биләгән жирле үзидарә органы тарафыннан 2008 елның 25 декабрәдәге 273 номерлы Федераль законның 15 статьясында каралган ышанычны югалту сәбәпле эштән азат ителгән затлар реестрына кертелә-ФЗ Коррупциягә каршы тору турында.

V бүлек. жирлекнең башкарма комитеты

48 нче маддә. Жирлекнең башкарма комитеты жирлекнең жирле үзидарә башкарма-идарә органы

1. Жирлекнең башкарма комитеты жирле үзидарәнең башкарма-идарә итү органы булып тора.
2. Авыл жирлеге Башкарма комитетының рәсми исеме Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Иске Тимошка авыл жирлеге башкарма комитеты.
3. Жирлекнең башкарма комитеты жирлек советына хисап бирә һәм контрольдә тота.
4. Жирлекнең башкарма комитетында мөһер, жирлек гербы һәм үз исеме белән бланклар, шулай ук гражданлык хәле актларын дәүләт теркәвенә тапшырылган вәкаләтләрне гамәлгә ашыру өчен Россия Федерациясе гербы сурәтләнгән түгәрәк мөһер бар.
5. Жирлекнең башкарма комитеты эшчәнлеген тәмин итү чыгымнары Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнары классификациясенә ярашлы рәвештә жирлек бюджетында аерым юл белән карала.

49 нчы маддә. Торак пунктның Башкарма комитеты структурасы

1. Башкарма комитет структурасы жирлек башлыгы тәкъдиме буенча жирлек Советы тарафыннан раслана.

2. Жирлекнең башкарма комитеты структурасына жирлек башлыгы, Башкарма комитет житәкчесе урынбасары, Башкарма комитетның башка вазифалы кешеләре керә.

50 нче маддә. Башкарма комитетның вәкаләтләре

1. Жирлекнең башкарма комитеты:

1) планлаштыру, бюджет, финанс һәм исәп өлкәсендә:

- жирлек бюджеты проектын, жирлекнең социаль-икътисади үсеше стратегиясе проектын эшләүне тәэмин итә;

- жирлек бюджетын үтәүне, жирлекнең социаль-икътисади үсеше стратегиясен гамәлгә ашыруны оештыра;

- авыл жирлеген комплекслы социаль-икътисади үстерү планнарын һәм программаларын үтәүне кабул итә һәм оештыра, шулай ук авыл жирлегенең икътисады һәм социаль өлкәсе торышын характерлаучы статистик күрсәткечләр жыоны оештыра һәм күрсәтелгән мәгълүматларны Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә дәүләт хакимияте органнарына тапшыра

2) муниципаль милек белән идарә итү, торак пункт территориясендәге предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән үзара мөнәсәбәتلәр өлкәсендә:

- жирлекнең муниципаль милектә булган мөлкәт белән идарә итә, муниципаль милек объектларын булдыру, сатып алу, куллану, боерык бирү һәм арендау мәсьәләләрен хәл итә;

- жирлек Советы карары белән билгеләнгән очракларда жирлек Советына муниципаль милекне читләштерү, шул исәптән аны хосусыйлаштыру турында тәкъдимнәр әзерли һәм килештерүгә (раслауга) кертә;

муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, оешмалар белән торак пунктның икътисади һәм социаль үсешендә хезмәттәшлек турында килешүләр төзи; торак пункт территориясендә халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсендә төрле милек формасындагы предприятиеләр булдыруга ярдәм итә;

- жирлек советы билгеләгән тәртип буенча муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр төзи, аларның эшчәнлегенең максатларын, шартларын һәм тәртибен билгели, аларның уставларын раслый, муниципаль казна учреждениеләрен финанслауны тәэмин итә, муниципаль учреждениеләрне һәм Предприятиеләрне үзгәртеп кору һәм бетерү мәсьәләләрен хәл итә, контракт нигезендә аларның житәкчеләрен билгели һәм биләгән вазифаларыннан азат итә;

муниципаль казна учреждениеләре эшчәнлеген финанс белән тәэмин итүне һәм муниципаль биремне бюджет һәм автоном муниципаль учреждениеләр белән финанс белән тәэмин итүне гамәлгә ашыра, шулай ук муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алуны гамәлгә ашыра;

1996 елның 12 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль законның 31.1 һәм 31.3 статьяларында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә социаль юнәлешле коммерцияле булмаган оешмаларга ярдәм күрсәтә;

3) территориаль планлаштыру, жирне һәм башка табигый ресурсларны куллану, әйләнә-тирә табигый мохитне саклау өлкәсендә:

- Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына ярашлы рәвештә, жирлекнең территориаль планлаштыру документлары, жирлекнең башка шәһәр төзелеше документациясе проектларын эшли һәм жирлек Советына раслау өчен кертә, аларны гамәлгә ашыруны тәэмин итә;

муниципаль милектә булган жирләрне рациональ файдалануны һәм саклауны планлаштыруны һәм оештыруны гамәлгә ашыра;

- торак пункт территориясендәге жир кишәрлекләрен законнарда билгеләнгән тәртиптә бирә һәм тартып ала;

- халыкка экологик хәл турында хәбәр итә, әйләнә-тирә мохиткә куркыныч тудыручы, табигатьтән файдалану турындагы законнарны бозучы предприятиеләр, учреждениеләр, оешмаларның гамәлләре турында тиешле органнарга хәбәр итә;

4) Төзелеш, транспорт һәм элемент өлкәсендә:

- муниципаль торак фондын төзүне һәм тотуны оештыра, аның исәбен алып бара, торак пункт территориясендә торак төзелеше өчен шартлар тудыруны тәэмин итә;

торак пунктлар чикләрендә жирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеген гамәлгә ашыра;

- халыкны элемент хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыруны тәэмин итә;

5) авыл хужалыгы һәм эшмәкәрлекне үстерү өлкәсендә:

авыл хужалыгы житештерүен үстерүгә ярдәм күрсәтә;

- кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү өчен шартлар тудыра;

6) торак-коммуналь, көнкүреш, сәүдә һәм халыкка башка хезмәт күрсәтү өлкәсендә:

торак пункт чикләрендә халыкны су белән тәэмин итүне, су чыгаруны, халыкны ягулык белән тәэмин итүне Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә оештыра;

халыкны жәмәгать туклануы, сәудә һәм көнкүреш хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыра;

- социаль наем шартнамәләре буенча бирелә торган торак урыннарына мохтаж гражданнарны билгеләнгән тәртиптә исәпкә ала;

ял оештыру һәм халыкны мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыра;

торак пункт территориясендә физик культура, мәктәп спорты һәм массакуләм спортны үстерү өчен шартлар тудыра, торак пунктта рәсми физкультура-сәламәтләндерү һәм спорт чараларын үткәрүне оештыра;

халыкның күпләп ял итү өчен шартлар тудыра һәм халыкның күпләп ял итү урыннарын төзекләндерүне оештыра, шул исәптән гражданнарның гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр буйларына иреккә керүен тәэмин итә;

ритуаль хезмәтләр күрсәтүне оештыра һәм жирләү урыннарын тәэмин итә;

торак пунктның архив фондларын формалаштыра;

7) төзекләндерү өлкәсендә:

каты коммуналь калдыкларны жыю (шул исәптән аерым жыю) һәм транспортлау буенча эшчәнлек оештыра;

- торак пункт территориясен төзекләндерү буенча эшчәнлек оештыра;

-адреслашу объектларына адреслар бирә, адресларны үзгәртә, юкка чыгара, урам-юл чөлтәре элементларына исемнәр бирә (жирле эһәмияттәге автомобиль юлларыннан тыш), торак пункт чикләрендәге планлаштыру структурасы элементларына исемнәр бирә, мондый исемнәрне үзгәртә, юкка чыгара, мәгълүматны Дәүләт адрес реестрында урнаштыра;

8) гражданнарның хокукларын һәм ирекләрен саклау, законлылыкны тәэмин итү, Халыкны һәм территорияне гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендә:

- торак пункт территориясендә законнарны, дәүләт һакимияте һәм жирле үзидарә органнары актларын үтәүне, гражданнарның хокукларын һәм ирекләрен саклауны тәэмин итә;

- билгеләнгән тәртиптә, шул исәптән жирле үзидарә хокукларын бозучы судта яки арбитраж судында дәүләт һакимияте органнары һәм дәүләт вазыйфаи затлары, предприятиеләр, учреждениеләр, оешмаларның актларын шикаять итә;

гражданнарга һәм аларның жәмәгать тәртибен саклауда катнашучы берләшмәләренә ярдәм күрсәтә;

халык дружиналары эшчәнлегә өчен шартлар тудыра;

- торак пунктлар чикләрендә беренчел янгын куркынычсызлыгы чараларын үткәрүне тәэмин итә;

үз вәкаләтләре чикләрендә һәм билгеләнгән тәртиптә халыкка гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычы яки барлыкка килү турында вакытында хәбәр итүне һәм мәгълүмат бирүне тәэмин итә;

- муниципаль сайлаулар, жирле референдум, жирлек депутатын, жирлекнең сайлап куелган органы эгъзасын, жирлекнең сайлап куелган вазыйфаи затын чакыртып алу буенча тавыш бирүне, жирлек чикләрен үзгәртү, жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирүне оештыру һәм матди-техник тәэмин итүне гамәлгә ашыра;

жыелышлар, митинглар, урам йөрешләре, демонстрацияләр һәм пикетлар үткәрү, спорт, тамаша һәм башка массакуләм ижтимагый чаралар оештыру белән бәйле законнарда каралган чараларны гамәлгә ашыра;

-торак пунктта терроризмның асылын һәм аның ижтимагый куркынычын аңлату буенча, шулай ук гражданнарда терроризм идеологиясен кабул итмәүне формалаштыру буенча мәгълүмати-пропаганда чаралары оештыра һәм үткәрә, шул исәптән мәгълүмати материаллар, басма продукция тарату, аңлату эшләре һәм башка чаралар үткәрү юлы белән;

муниципаль милектә булган яки жирле үзидарә органнары карамагындагы объектларның террорчылыкка каршы саклану таләпләрен үтәүне тәэмин итә;

- торак пункт территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының милләтара һәм конфессияара татулыгын ныгытуга, телләрен һәм мәдәниятен саклауга һәм үстерүгә, мигрантларның социаль һәм мәдәни адаптациясенә, милләтара (этникара) конфликтларны профилактикалауга юнәлдерелгән чараларны гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыра.

9) мәдәният, спорт һәм балалар һәм яшьләр белән эшләр өлкәсендә:

- балалар һәм яшьләр белән эшләр буенча чаралар оештыра һәм гамәлгә ашыра.

10) жирлекнең жирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен үтәү өлкәсендә:

- федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә жирлекнең жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен тапшырылган матди һәм финанс чараларын исәпкә ала һәм тиешле файдалануны тәэмин итә;

- тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен тиешле федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашыру турында хисаплар тапшыра;

- жирлек Советы карарларына ярашлы рәвештә, жирлекнең жирле үзидарә органнары карамагындагы Матди ресурслардан һәм финанс чараларыннан үзенә тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен өстәмә файдалануны тәмин итә;

11) башка вәкаләтләр:

- жирлек башлыгы эшчәнлеген оештыру, хокукый, мәгълүмати, матди-техник һәм башка тәмин итүне гамәлгә ашыра;

- әлеге уставның 5 статьясындагы 1 өлешендәге 8-10, 17 һәм 20 пунктларында каралган жирле эһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү максатларында гражданның торак пункт өчен социаль эһәмиятле эшләрне (шул исәптән дежурлыкларны) ирекле нигездә башкаруга жәлеп итү турында Карар кабул итә һәм аларны үткәрүне оештыра;

жирле эһәмияттәге мәсьәләләр буенча башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра, законнар, әлеге Устав, жирлек Советы карарлары белән жирлек советы яки башка жирле үзидарә органнары компетенциясенә кертелгән вәкаләтләрдән тыш.

2. Башкарма комитет жирле эһәмияттәге мәсьәләләргә карамаган мәсьәләләрне хәл итү буенча түбәндәге вәкаләтләрне гамәлгә ашыра:

торак пункт музейларын булдыра;

торак пунктта нотариус булмаган очракта законнарда каралган нотариаль гамәлләр башкара;

опека һәм попечительлек буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыруда катнаша;

торак пункт территориясендә жирле милли-мәдәни автономияләренң хокукларын гамәлгә ашыру белән бәйлә эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыра;

-Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә һәм торак пункт территориясендә милләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендәге чараларны гамәлгә ашыруга ярдәм күрсәтә;

- торак пункт территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләрне һәм учреждениеләрне мобилизацияләү буенча чараларны оештыруда һәм гамәлгә ашыруда катнаша;

муниципаль янгын күзәтчелеген булдыра;

туризмны үстерү өчен шартлар тудыра;

кеше хокукларын тәмин итүне жәмәгать контролендә тотучы жәмәгать күзәтү комиссияләренә һәм мәжбүри тоту урыннарында булган кешеләргә ярдәм күрсәтә;

-инвалидларның ижтимагый берләшмәләренә, шулай ук Гомумроссия инвалидларның ижтимагый берләшмәләре тарафыннан «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында»1995 елның 24 ноябрәндәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә оештырылган оешмаларга ярдәм күрсәтә;

- федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм шартларда оешмаларның хезмәт күрсәтү сыйфатын бәйсез бәяләүне оештыру өчен шартлар тудыра;

- гражданның торак законнары нигезендә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарын арендау шартнамәләре буенча муниципаль торак фонды торак урыннарын бирә;

торак пункт территориясендә яшәүче караучысыз хайваннарны тоту һәм тоту буенча чаралар үткәрә;

- "Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында"Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендәге чараларны гамәлгә ашыра.

инвалидларның, сәламәтлек мөмкинлекләре чикләнгән кешеләрнең, адаптив физик культура һәм адаптив спортның Физик культураны һәм спортны үстерүгә ярдәм күрсәтә.

VI бүлек. БАШКА ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫ.ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫНЫҢ ҮЗАРА ХЕЗМӘТТӘШЛЕГЕ

51 нче маддә. Торак пунктның ревизия комиссиясе

1. Жирлекнең ревизия комиссиясе دائم эшләүче, жирле финанс контроле үзидарәсенң коллегиаль органы булып тора.

2. Жирлекнең ревизия комиссиясе рәис һәм ике әгъзадан тора.

Жирлекнең Ревизия комиссиясен оештыру һәм эшчәнлек тәртибе, вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы, «Россия Федерациясе субъектлары һәм муниципаль берәмлекләренң контроль-хисап органнарын оештыруның һәм эшчәнлегенң гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы федераль законнар, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы федераль законнар, башка федераль законнар һәм башка норматив законнар белән билгеләнә. Россия Федерациясенң хокукый

актлары, поселок Советы тарафыннан расланган поселокның Ревизия комиссиясе турында нигезләмә, башка муниципаль норматив хокукый актлар белән.

Федераль законнарда билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә торак пунктның Ревизия комиссиясе оешмасын һәм эшчәнлеген хокукый жайга салу шулай ук Татарстан Республикасы законнары белән гамәлгә ашырыла.

52 нче маддә. Торак пунктның сайлау комиссиясе

1. Жирлекнең сайлау комиссиясе муниципаль сайлауларны, жирле референдумны, депутатны, жирле үзидарәнең сайлап куелган органы агу өчен, жирле үзидарәнең сайлап куелган вазифаи затын чакыртып алу буенча тавыш бирүне, жирлек цикләрен үзгәртү, жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирүне эзерләүне һәм үткәрүне оештыра.

2. Жирлекнең сайлау комиссиясе муниципаль орган булып тора, ул жирлекнең жирле үзидарә органнары структурасына керми.

3. Жирлекнең сайлау комиссиясе жирлек Советы тарафыннан федераль законнарда, Татарстан Республикасы Сайлау кодексында билгеләнгән тәртиптә формалаштырыла.

4. Авыл жирлеге сайлау комиссиясе өч вәкаләтләре биш ел тәшкил итә.

5. Жирлекнең сайлау комиссиясе 6 айдан тора, хәл иткүче тавыш хокукы бар.

6. Жирлекнең сайлау комиссиясе эшчәнлеген финанс белән тәмин итү Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнары классификациясенә ярашы рәвештә жирлек бюджетында аерым юл белән карала.

7. Жирлекнең сайлау комиссиясе вәкаләтләре, аның эшчәнлеген тәртибе һәм гарантияләре федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, әлеге Устав, жирлек Советы тарафыннан расланган жирлекнең сайлау комиссиясе турында Нигезләмә белән көйләнә.

8. Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясенәң жирлек Советы мөрәҗәгатенә нигезендә кабул ителгән карары буенча жирлекнең сайлау комиссиясе вәкаләтләре территориаль сайлау комиссиясенә йөкләнергә мөмкин.

53 нче маддә. Жирлек Советы, жирлек башлыгы, жирлекнең башкарма комитеты һәм башка жирле үзидарә органнары үзара хезмәттәшлеге нигезләре

1. Бу уставта билгеләнгән вәкаләтләр белән бергә нигезендә, жирлек Советы, жирлек башлыгы һәм жирлекнең башкарма комитеты вәкаләтләре белән шикәйткән рәвештә башкаралар.

2. Жирлек советы һәм жирлекнең башкарма комитеты жирлекнең икътисади һәм социаль үсеше процессын нәтиҗәле идарә итү белән аның халыкны шикәйткән рәвештә законнарда, әлеге уставта билгеләнгән формаларда үзара хезмәттәшлек итәргә тиеш.

3. Жирлек советы һәм жирлекнең башкарма комитеты кабул ителгән норматив хокукый актларны алар имзаланганнан соң жирле көчкәндә бер-берсенә жиберәләр.

5. Жирлек башлыгы, жирлекнең башкарма комитеты житәкчесе буларак, жирлек советына жирлек советының, жирлек башлыгының хокукый иткүчтәрен кабул итү, гамәлдән чыгару, үзгәртү турында тәкъдим белән мөрәҗәгатенә шулай ук жирлекнең суд тәртибендә шикәят итәргә хокукы.

6. Жирле үзидарәнең башка органы белән үзара эш итү тәртибен жирлек советы билгели ала.

54 нче маддә. Жирле үзидарә органнары арасындагы бәхәсләрне хәл итү

Жирле үзидарә органнары арасындагы вәкаләтләрнең гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча бәхәсләр килешү процедураларын үткәрү юлы белән, яки суд тәртибендә хәл ителә.

VII бүлек. ЖИРЛЕКНЕҢ ҮЗИДАРӘ ОРГАНЫ АРАСЫНДА ЭШЧӨНЛЕГЕНЕҢ ГРАЖДАНЛЫК-ХОКУКЫЙ ҺӘМ ФИНАНС НИГЕЗЛӘР

55 нче маддә. Юрисдикция хокуклары белән булган жирле үзидарә органнары

1. Федераль закон белән әлеге Уставта билгеләнгән тәртиптә юридик зат хокуклары жирлек советына һәм жирлекнең башкарма комитетына жиберелә.

2. Жирлек башкарма комитеты структурадагы ярашлы рәвештә, жирлек Советы карары буенча жирлек башкарма комитеты билгеләнгән юридик зат хокуклары бирелергә мөмкин.

56 нчы маддә. Жирлекнең үзидарә органы белән юридик затлар буларак